

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hátra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hátra 3 k. 30 f.

HIRDETÉSEK
4-havasos petit sor egyjegy 20 fill.
másod. következőként 16 fill.
Nyitólter sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 222.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéroltk: Az új balpárt.
- Az obstrukció.
- Március 15.
- A lehangolt függetlenségi párt.
- A város parlamentjéből.
- Botrányok a horvát tartománygyűlésen.
- Megvádolt írók.
- Szerelem a gimnáziumban.
- Marschall Lajos temetése.
- Az áldetektlv.
- A nap furcsaságai.
- Az anyaság.
- A poéta-osztály.
- Tárca: A nyolcadik pont. Irta: Roberto Bracco.

Az új balpárt.

Arad, március 12.

— Mi is így kezdtük, — mondta Hoitsy Pál, amikor a türelmetlen koalíciók az első erőpróba gyűrűző új ellenzéket, a függetlenségi balpártot lekicsinyelték. Bizony így. A negyvennyolcas párt magva nem volt nagyobb, mint azok csoportja, akiket volt párttársaik, a fejelem-hüek ma lovasítani és egyéb, izléstelen módon kifigurázni akartak. Talán koncedálni lehetne azt, hogy a balpárt híjával van a mélyebb politikai tudást, a pártvezető bölcseséget, közjogi és gazdasági szakértést sejtető férfiaknak, de hát az ilyenek a leányát kiátkozó anyapártban sincsenek nagy számmal. S ha vannak, a függetlenségi pártban nem ők viszik a szót, hanem Burgyán és Somogyi Aladárok és még néhány hasonló kaliberű Aladár. E részben tehát kár a koalíciónak kicsinyíteni őket s kár a magas lóra ülve az ő lovasításukat kivánni. S ha az isten a hivatalhoz

észt ad, a párthoz is megszerzi azt a bölcseséget, amennyire az adott viszonyok között szüksége van. S ha a balpárt okosan és rokonszenvesen tölti be az ellenzéki hivatást, ép úgy növekedhetnek erőben, mint az elhájásodás halálos kórjáig jutott régi balpárt.

Hanem a Hoitsy Pál mélabus sóhaja valami kiegészítésre vár. Az bizonyos, hogy a régi függetlenségi párt is úgy kezdte, mint most az új balpárt; csak az a kérdés, hogy az új balpárt is úgy akarja végezni, mint az előbbi? A balpártiak erre azt fogják mondani, hogy nem, nem és nem és háromszor sujtson le rájuk a magyarok istene, mielőtt az olyan elvtagadásba tévednének, mint Ugron Gábor. De az események körforgása révén mégis bekövetkezhetné ez. Tegyük föl, hogy tíz, husz, vagy harminc év alatt az új függetlenségi párt az ellenzéki hivatás népszerűsége révén annyira megerősödik, hogy többségbe jut. S ha a mai koalícióra is rászakad egy január 26-ika, s ha a mai koalíciónak egy Tisza Istvánja is megsemmisíti a hatalma-vesztett pártot, — akkor be fog következni annak kényszerűsége, hogy Lengyel Zoltán meg Molnár Jenő kormányt vállaljanak. S mivel attól tartunk, hogy Magyarország akkor se lesz olyan államjogi helyzetben, hogy a balpárt az önálló magyar hadsereggel kezdhesse meg a kormányzást: vajjon akkor ismét előlről kezdődik a dolog, hogy az új elégedetlenek a legfüggetlenségibb balpártot alakítanak meg, s indulnának a — kormányzások felé?

Szomorú lenne, ha Magyarországon ilyen váltógazdasága lenne a kormány-

zásnak. S mindjárt hozzátehetjük, hogy annak bekövetkezése képtelenség. A politikai életbe új irányok, új programok szövődnek be, amelyek az általános választói jog révén a parlamentben is helyet fognak kapni s ezek csoportja kétségtelenül megzavarja a parlament eddigi menetét. De az új ellenzéknek, amely elé rokonszenvvel néz a közvélemény, ezzel a kérdéssel is számot kell vetni, nem szabad könnyű szívvel belémerülni az ellenzéki révén kinálkozó népszerűségbe, hanem el kell gongolni: mi lenne, ha a függetlenségi balpártot is egy nap az a baleset éri, hogy ő felsége, vagy Ferenc Ferdinánd a vezéreinek megbízatást ad a kabinetalakításra.

Hát az előttük levő példa erre is megtaníthatja őket. Elriaszthatja őket az ügyefogyott vívmánypolitikától, amelynek az a célja, hogy a Bécsből kapott semmit nagy értéknek tüntessék föl. Elveheti a kedvüket attól, hogy olyan kérdések megbolygatásával, hánytorgatásával harcoljanak a többség ellen, amelyeket, ha véletlenül ők lennének többségi sorban, ép úgy nem tudnának megoldani, ahogy nem volt módjában a szabadelpártnak, s ahogy képtelen arra a mai kormánypárt. S ne lovagoljanak, akármenyire is akarják őket lovasítani, az évszámok politikáján, nehogy egy nap ők is annak a belátására jussanak: se hatvanhét, se negyvennyolc.

A programot persze maguk csinálják, — és senkinek se lehet a hivatása, hogy fogalmazványt készítsen nekik arra. De működésük legelején, amikor a többség is beismeri, hogy ők is így kezdték, talán

A nyolcadik pont.

Irta: Roberto Bracco.

Egy falusi leányiskola igazgatójának a dolgozószobája Dél-Olaszországban.

Igazgató (az íróasztalnál ül és kedvetlenül ledobja a tollat. Időseken rágja a bajuszát és dörmög magában): Rossz, nagyon rossz lány! Rossz osztályzata van számtanból, nyelvtanból, földrajzból, magaviseletről, mindenből. Igazán minden fáradtság hiábavaló ezzel a leánnyal. (Elkeseredetten feláll, kinyújtja a két karját és mereven néz a padlóra.) Vajjon hány óra lehet? ... Ördögbe is. Már hét óra, vagy tényleg több is. Haza kell küldeni a leányokat. Mondhatnak akármit, az iskolában minden az erkölcsi erőtől függ! (Addig piszkál a kakukos órán, amíg az elveri a hetet.) Így ni, pont hét óra van. (Fogja a csengettyűt és alaposan meg-rázza, mire a szomszéd-szobában vidám hangok lármája hallatszik.)

Tanító (kinyitja a dolgozószoba ajtaját és bedugja sovány fáját): Pérancsol valamit az igazgató ur?

Igazgató: Nincs semmi újság?

Tanító: Nincs, igazgató ur! Alászolgája, igazgató ur! (Sietve el.)

Igazgató (ingerülten): Tiszta komédia ez a sok „igazgató ur!” De hát ne bosszankodjunk,

hanem ellenőrizzük a diákok elvonulását. Tizenkét borzas fűjecske és tizenkét „alászolgája”.

Első leány: Alászolgája igazgató ur!

Igazgató (magában): Egy. (Azután nagyon hangosan, majd rácsap az asztalra): Már ezerszer megmondtam, hogy a köszönésnél felesleges az „igazgató ur”. (Magában.) Különbösen is kihoznak vel a sodromból s akkor semmit sem érek a számolással.

Második leány: Alászolgája ig ...

Igazgató: Csit! Kettő.

(Amikor ilyen módon eljutott tizenegyig, szünet következett.)

Igazgató: De hiszen itt még hiányzik egy ... Hova a pokolba bujt? ... Itt van már ... Bejön ... Mi az ördögnek jön be?

Nina: (Táskáját szorongatja és lesüti a szemét.)

Igazgató: No Nina, mi kell?

Nina (mosolyogni próbál, de csak fehér fogsorát mutatja s a könyveit még jobban magához szorítja.)

Igazgató: Hát mi a baj, Nina?

Nina (újra mosolyogni próbál): Semmi.

Igazgató (boszusan): Akkor hát jó éjszakát kisasszony, dolgom van, nem látja, hogy el vagyok foglalva? (Szünet, mely után szeíden folytatja): Jöjjön ide, Nina. Megpirongattam, de belátni, hogy nagyon is

szigorú voltam. Csak beszéljen gyermekem, hiszen tudja, hogy az igazgató ur úgy szeret, mintha a kislánya volna.

Nina (jól vigyáz, hogy a szeme ne találkozzék valahogy az igazgatóéval és panaszos hangon szól): Azért jöttem, hogy megköszönjem az igazgató ur fáradságát. Holnap eljön a papa meg a mama is, hogy szintén megköszönje.

Igazgató (szomorú arcot vág és figyelmesen nézi a leányt): Magyarán meg Nina, nem értettem.

Nina: Kérem, igazgató ur ... én ... én én ma tizenhárom éves lettem.

Igazgató (erőteltetett közönnnyel): Igen, tizenhárom éves. Nagykorú! Olasz leány — érett. Csakugyan valóságos kisasszony és szoknyáját is meghosszabbította ...! (Kíváncsian nézte és volt a szemében tetszés is, bizalmatlanság is. Azután hirtelen feláll, az erkélyhez megy és kinyitja az ajtót): Milyen remek a naplemente! ... Milyen erős a narancsvirág illata! ... (Azután visszatér az íróasztalhoz és folytatja): Tizenhárom éves, tehát hátat fordíthat már az iskolának! Hiszen már kanállal szedte magába a tudományt! Most már csak kacérkodni kell megtanulni! ... De elég! Köszönjön s menjen! De mindjárt ... s a dolognak vége van!

nem fölösleges az a jóakaratu intés: már idejében biztosítsák magukat azon lehetőség ellen, hogy olyan dicstelenül közeljenek a vég felé, mint a régi, a jobboldalra is áttérpeszkedett balpárt.

Az obstrukció.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, március 12.

A negyvennyolcas párt és elszakadt fiai, a balpárt között az ellenséges indulat egyre inkább kifejezésre jut. A függetlenségi képviselők dühös gunynyal támadtak ma is a folyosón Szappanos Istvánra és társaira, akik nem sokat törődnek velük.

— Az üzleti konkurrencia fáj, ugye? — kérdezik.

Ma Thoroczkay Viktor báró beszéde alatt is szaporán csaptak össze a jobbpárti és a balpárti kurucok.

— A létszámemelésért kell a házszabály-revizió! — mondta a báró.

— Dehogy! A balpártot akarják lovasítani! — vágott közbe Fried Lajos.

— Majd magát lovasítják! De mindjárt! — támadt rá Molnár Jenő.

Igy kergette az egyik elmésség a másikat. A függetlenségi párt mégis kitöltötte a rossz kedvét Thoroczkayn: ez el akart térni a tárgytól, de nem engedték meg neki.

Az ülésen egyébként Juth Gyula elnököt és nyomban áttértek a napirendre.

Thoroczkay Viktor báró a parlamenti szólásszabadság elkövetését látja a házszabály-revizióban. Milyen eklatáns példája ez a következelenségek. Három éve a koalíció vezérelt táncoló dervisekként jártak körül az országban a házszabályokért. Most szentségörök kezekkel ugyanezekhez a házszabályokhoz nyulnak. Any nyitást, hogy ezt az egész revíziót Bécebe küldték fekete-sárga pécset alatt. Bécs kényszeríti a magyar nemzetre, hogy biztosítsa a létszámemeletet.

Fried Lajos: És hogy lovasítsák a balpártot. (Dörültség.)

Molnár Jenő: Majd magát fogjuk lovasítani. (Nagy zú.) De mindjárt. (Nagy dörültség.)

Elnök csendet kér.

Thoroczkay Viktor báró: A függetlenségi párt eltér eivettől.

Nina (ugy áll, mintha a lába gyökeret vert volna, a fejét görcsösen lehajtva tartja s most hirtelen sírva fakad): Én arról nem tehetek, hogy ki kell maradnom. Tizenhárom éves vagyok és a nyolcadik pont arra kényszerít, hogy menjek.

Igazgató (összerezzen): A nyolcadik pont!... (Magában, bosszusan): Igaz... (Hátrafordul és hangosan olvassa az iskolai szabályzatot): „Az iskolába csak tizenhárom éven aluli leányok járhatnak. Amely leány betöltötte a tizenhárom évet, el kell hogy hagyja az iskolát.” (Szünet.) Igaza van, Nina. Amikor ugyanis megalapítottam ezt az iskolát, alig voltam harminc éves és fekete volt a hajam meg a bajuszom! Ma közel negyven éves vagyok! (Szünet.) Nina lefőltte a kezével a szemét meg az arcát, aztán a bal keze kisujját rózsás szájába dugta. (Az igazgató ráfordul): Mit csinál?

Nina (megijedt): Tintás az ujjam, tessék megnézni! (Kinyújtja a kezét és megmutatja tintás ujját.)

Igazgató (magánkívül van a haragól): Hallatlan dolog! Hányszor megmondtam, milyen illetlenség az ujját a szájába dugni. De hiába! Akár csak a falnak beszélnék... Az ember éjjel-nappal gyötördik velük és mi a jutalma? C upa háttárság. A kisasszonnyal különben is rég ideje engedetlen vagyok. Nézzé meg, nem borzasztó-e ez az osztályzat? Föld-

Ugron Gábor: Az a különbség, hogy mi megartjuk a paktumot.

Thoroczkay Viktor báró a nemzetiségi kérdéssel beszél aztán, védelmébe véve az idegenajku magyarokat.

Felkiáltások: Magyar ember beszél így?

Thoroczkay báró: Vagyok olyan magyar, mint barki. Ezer éve lakik itt a családom.

Zakariás János: Méltatlan az őseihez (Zaj és mozgás.)

Molnár Jenő: Hát te nem vagy méltatlan?

Az öreg Zakariás nem szavazta volna meg a kvótát! (Dörültség.)

Thoroczkay Viktor báró: A nemzetiségek-nél sokkal nagyobb ellenségeink vannak. Ezzel a kérdéssel komolyan kell foglalkozni. Kéri a Házot, hogy a tárgytól eltérhessen.

Elnök: Föltesszi a kérdést szavazásra.

A Ház az engedelmet nem adja meg.

Thoroczkay Viktor báró: Bizonyára nem én veszték a dolgon, hanem azok, akik nem adják meg az engedélyt. (Dörültség.) Foglalkozik a szociálisták magatartásával és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Petrovics István: A nemzetiségek politikai szerepléséről beszél s bőven foglalkozik a románok passzívításával. Az általános választói jog kérdésére tér át és kifejti, hogy inkább hisz Kristóffy-nak, mint a mostani minisztereknek, mert az legalább mondott valamit, ezek pedig sohasem nyilatkoznak őszintén. Szünetet kér.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Goldis László személyes kérdésben szólal fel. Csodálkozását fejezi ki azon, hogy Hammersberg László tegnapi beszédében a báni méltóságot egyenlő rangu közjogi állásnak mondotta a magyar főispánsággal. Minthogy az ő beszédének magyarázatáról van szó, ezért szólal fel ebben az ügyben. Polemizál a miniszterelnök tegnapi beszédével, majd újra felhívja tegnap mondott beszédének több részét.

Felkiáltások: Lopja az időt!

Kállay Leopold: Egyebet nem lothat, tehát az időt lopta.

Elnök figyelmezteti Goldist, hogy csak röviden igazítsa helyre szavait.

Goldis László kijelenti, hogy szavainak helyes értelme az volt, hogy, ha a magyar kormány nem tudja a horvát ügyet rendezni, meg kell buknia.

Ezután Urmánczi Nándor szólal felt. Mivel biztosítást nyert arról, hogy a házszabály-reviziónál részleges vita is lesz, eláll a szótól.

Ezután Damján Vazul nemzetiségi beszél a házszabály-revizió ellen.

Ivánka Milán a házszabályok 144. §-a alapján összeférhetlenségi bejelentést akar tenni. Tudvalevő, hogy a Ház egyik érdekes tagját püspökké nevezték ki az elmúlt napokban.

Felkiáltások: Éljen Csernoch János!

rajz: 5... Szépirás: 4... Nyelvtan: 4. Magaviselet: 3. De hát tizenhárom éves! Megmondjam röviden, milyen leány maga? Könynyelmű, tudatlan és hátatlan! Igonis, hátatlan!

Nina (hangos sírásra fakad.)

Igazgató (megbánja neveségét, lassan közeledik hozzá, reszkető kézzel felomeli fejcskéjét, zsebkendőjével letörli könnyeit, gyöngéden megsimogatja a haját és halván megindultan mondja): Bocsáss meg, Nina. De ne menj el...

Nina (Lesült a szemét és leejti a könyveket Sötétedni.)

Igazgató (Mégint az erkélyre megy és szomorúan mondja): Milyen sötét van! Hogy illatozik a narancsvirág!...

Nina (mialatt az igazgató a tájat nézi, elszalad.)

Igazgató (visszejön s keresi a leánykát a szemével a felhomályosan): Nina... Nina!... Hol vagy?... (Szünet.) Elmé! (Az erkélyre megy s meglátja az utcán.) Hogy szalad!... Hogy siet!... Milyen messze van... Már nem is látom!... (Bateszi az erkélyajtót, gyertyát gyújt, felvesi Nina könyveit a földről és elrendezi az íróasztalon. Lesült. Egy könyvet töröl le, fogja a tollat és írni kezd. Azután megint dörög maga elé): Rossz... nagyon rossz leány!

Somogyi Aladár: Komisz fráter az ur!

Ivánka Milán: A törvény szerint a püspök nem lehet a képviselőház tagja. Az összeférhetlenségi törvénynek rendelkezései vannak erről és megvan a helyes gyakorlat is a püspökökkel és más egyházi méltóságokkal szemben. Az elmondottak alapján bejelenté Csernoch János összeférhetlenségi esetét.

Elnök a bejelentést az állandó összeférhetlenségi bizottsághoz utalja, mire az ülés véget ért.

Március 15.

A város ünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 12.

Március 15 ikének ünnepére nagy készülődés folyik városzerte. Ugy Arad polgársága, mint az egyes testületek megünneplik a jelentőségteljes évfordulót. A készülődésekről ez a tudósításunk számol be:

(A városnál.)

A nemzeti ünnepségeket rendező bizottság a következő meghívót bocsájította ki:

Nemzeti újjászületésünknek, 1848. március 15 ének hatvanadik évfordulóját Aradváros polgársága méltó módon ünnepeit meg.

A haza és szabadságszeretet szent tűzéből diadalra kelt megváltó eszme emlékeztetőre és dicsőítésre végett folyó évi március 15 én, délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében, 11 órakor a vértanúk szobra előtt nemzeti ünnepségeket rendezünk, melyekre Aradváros és Arad megye összes köz- és magánintézetek tisztviselőit, valamennyi társulat és egyesület tagjait, az összes iskolák tanárait, tanítóit, tanuló ifjuságát és a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a nemzeti ünnepélyeket rendező-bizottság nevében

Kovács Vince,
elnök.

Az ünnepségek sorrendje.

Március 14-én:

Este 7 órakor zenésztakarodó. A zenés takarodó a következő utcákon fog végigmenni:

Tüzőrségi laktanyából indulva, Kápolna-, Fábán-, Kazinczy-, Weitzer János, Bathyányi és Széchenyi-utcákból a József főherceg-ut jobboldalán a Karolina-utcaig, a József főherceg-ut baloldalán a városháza előtti téren megállás. Innen az Andrássy-téren végig. Vörösmarty-utcán át a Szabadság-teret megkerülve, Atzél Péter-, Deák Ferenc és Kápolna-utcaikon és Attila-téren keresztül a tüzőrségi laktanyába.

Kérelem.

Tisztelettel megkérjük Aradvárosának összes polgárait, hogy a nevezetes évforduló alkalmából házaikat lobogó disszel ellássák és március 14 én este lakásaiknak ablakait ki-világítsák.

A március 15 iki program:

Raggel 6 órakor zenés riadó.

A városházán az ünnepély 10 órakor kezdődik.

1. Károlyi Gyula gróf. Aradváros és Aradvármegye főispánja megajítja az ünnepélyt.

2. „Talpra magyar“, Zoltay Mátyás tanár vezetése mellett énekl: az áll. tanítóképző ifjusága.

3. „Nagy emlék“, költemény, írta: Csécsé Imre, szavaija: Hunyady József színművész.

4. Ünnepi beszéd, elmondja: Krenner Miklós dr. tanár.

5. Varjassy Lajos, Aradváros polgármesterének be-zóde.

6. „Sikolt a harci síp...“ énekl: a tanítóképző ifjusága.

A városháza előtti téren:

Az ünneplő közönség, az egyesületek, testületek és a tanuló ifjuság menetté alakul és a vaggongyár zenekarának közreműködése mellett a vértanúk szobra elé megyünk.

A szobornál:

1. „Magyarok imája“ kuruc dal, Tilger Árpád karmester vezetése mellett — a szin-

házi zenekar kíséretével — éneklik: a nemzeti színház női és férfi énekművészei

2. *Nemzeti dal.* Irta Petőfi Sándor, szavalja Ifj. Szathmáry István polg. isk. tanár.

3. *Megemlékezés 1848. március 15-éről.* Elmondja Szudy Elemér, az „A. és V.” szerkesztője.

4. „Haj Barcsényi . . .” zenekíséret mellett éneklik a színtársulat tagjai.

Az egyesületeket, az iskolák igazgatóságait tisztelettel megkérjük, hogy az ünnepélyeken zászlójuk alatt vegyenek részt.

A lehangolt függetlenségi párt.

Félnek a balpárttól.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 12.

A függetlenségi pártiak ma nagyon el voltak keseredve az egyetemi hallgatók tegnapi tüntetése miatt. Fájt nekik, hogy az idők járásával így fordult a helyzet és a koalíciónak a „nemzeti küzdelem” alatti híveiből most az utcán tüntető ellenzék támadt.

Az osztrák delegáció is befejezte a mai nappal tanácskozásait.

Távirati értesüléseink:

„Mi is így kezdtük.”

A házszabályrevízió vitája keserves veritékezések közt csörgedezik. Molnár Jenő, a vitarendező, aki ma délben már desperát lett:

— Hol van Benedek János? — kérdezte lelkendezve a folyosón.

A derék demokrata képviselőre kerülne ugyanis a sor, de sehol sincsen. Telefonra nem válaszol, odahaza hiába keresik. A balpárt tudógenerálisa kétségbeesetten panaszkodik. Ha Petrovics István, a második szónok után nem kerül valahonnan disszidens, akkor a vita a nemzetiségi kezébe kerül, mert Maniu Gyulának kell beszélni. Tehát két nemzetiségi egymásután!

Ez ugyan nem változtatja meg a világ folyását, de a balpártiak így is buba estek miatta. Csak az az oktalán idegesség vigasztalja meg valamiképen őket, melylyel a függetlenségi képviselők a tegnapi diaktüntetésről beszélnek. Hoitsy Pált, Leszkay Gyulát, szóval a párt komolyabb embereit bosszantja az egyetemi hallgatók tegnapi apró demonstrációja a balpárt mellett.

— Nem érdemes törődni az egész dologgal! — mondja Burgyán Aladár.

— Barátom, mi is így kezdtük — szól erre Hoitsy Pál.

. . . Ez a hullámvonal a politikában.

A katonai kérdések.

A katonai kérdésekben fekvő kő egyre inkább nyugtalanítja a függetlenségipártot. Báró Aerenthal külügyminiszter nyilatkozatát az osztrák delegáció hadügyi albizottságában föltétlenül tisztázni akarják.

A kormány egyelőre óvakodott attól, hogy itt színt valljon. Mivel azonban az osztrák delegáció mai plenáris ülésén minden valószínűség szerint ugyanis végez a tisztí fizetésemelések kérdésével s most már akármit nyilatkozik is Wekerle, ennek nem lehet káros következése Bécsben, holnap a kormány megpróbál csillapítani. A megállapodás szerint Holló Lajos fog felszólalni s a házszabályrevíziós vita keretében kitér a katonai kérdésekre

is. Beszédére pedig Wekerle nyomban válaszol.

A függetlenségipárt tehát három napig nyugodt lehet megint. Mert a miniszterelnök kétségen kívül el fogja oszlatni az aggodalmakat. Három nap múlva aztán ugyanis akad valami megint, amittől berzenkedhetnek.

Az osztrák delegáció záró ülése.

Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció mai teljes ülése váratlanul sima lefolyású volt. A keresztényszociálisták erős kirohanásra készültek a magyar kormány ellen, de az utolsó pillanatban elállottak ezen szándékuktól.

Aerenthal báró közös külügyminiszter megismételte azon nyilatkozatát, amelyet a hadügyi albizottságban a tisztí fizetések és a legénység zsoldjának felemelésére vonatkozólag tett. Azután elfogadták Stürgkh gróf ismert indítványát, mire az elnök záró beszédével az osztrák delegáció idei ülészaka véget ért.

A város parlamentjéből.

A reklámfüggöny ügye.

★

Aradváros közgyűlésén huszonhét szóval tizenhat ellen határozatilag kimondotta, hogy egyelőn műintézetét, az aradi nemzeti színházat csuffá teszi. Eng-délyt adott egy aradi cégnek arra, hogy a színházban reklámfüggőnyt alkalmazzon hat éven át, évi hatszáz korona bérért.

A reklámfüggöny alkalmazása ellen Steinhardt Mór dr. kelt ki, mert nem tartotta megengedhetőnek, hogy egy műintézet, amelynek tisztán kulturát szabad szolgálnia, ilyen üzletirontó üzleti eszközökkel alacsonyítassék le. Furán fog festeni, ha egy hatásos dráma első felvonása után a felcsigázott illúzió: egy olyan függöny fogja zavarni, amelyen cipőszilító krémet ajánlanak. Nem fogadta el a tanács ajánlatát.

Faragó Rezső csatlakozott Steinhardt felfogásához. Nem lehet a reklámfüggőnyt azért sem alkalmazni, — ugymond — mert a bérlő színházgatót meg sem kérdezték, vajjon megengedi-e a függöny elhelyezését.

Lukácsy Lajos szintén tiltakozik a színházi reklám ellen, rántal Apponyi legutóbbi rendeletére, melyben kimondotta, hogy a színházat nem tekin i üzletnek.

Mittner József a tanács javaslatát fogadta el, mert az hatszáz korona jövedelmet jelent.

A szavazásnál néhány városatyja, köztük Szalai Arnold dr., az előszobába húzódtak vissza és az ajtón kukkantottak be, vajjon vesztély nélkül jöhetnek-e vissza.

Mikor Szalai a szavazás után bedugta a fejét, Faragó Rezső azt kiáltotta feléje:

— Noidi gyere vissza, miaden meg van boc-átva — s Szalai dr. a közgyűlés hahotája között foglalta el ismét a helyét.

*

Ebből az alkalomból másokuk le elsárgult kö gyűlési jegyzőkönyvből a következő aktuális sorokat:

Tekintetes esküdt uraimék, méllen tisztelt és nemes Előjáróság!

Én és a jegyző ur összehívtuk kigyelmezteteket, hogy az híres Rátót község egy és más ügyeibe a bölcs tanácsukat kikérendők, meg legott el is határozzuk, milyégen ezen nemes községnek javára és előnyire. Azért asszondom, hogy kigyelmeztet

jól felkössék azt a csak otthon kimondható ruhadarabot, mert arról léssen szó, hogy miután a békatóba az elmúlt napjaiban beléhajigáltunk néhány ezer tallért, csak azért, mert ettől a békató vizén szépen fodrozott a szín, elfogyott a pénzünk. Azt mondot a feleségem, a Jutka asszony, hogy hallja kigyelmed ha én lennék Rátóton a törvénybíró, a kirieleizumát, nem állana mind g üresen a láda fia. De nemcsak Jutka nyelvelt így, hanem a sógorom a kenderakács, aki már kiszolgált obsitos s megjárta Majládot, a hol akkora lámpa van hogy az olajtöltője öje lóháton járja végig, mert különben egy hétig se jutna a végire. Ha én is ezt mondom, elhihetitek kendtek, hogy így van. azért hát szedjék össze az eszüket és pekuláljanak ki valami böltset, mert hát a dög csakugyan beleütött a község kádájának fájába, azaz hogy magyarán kivágjam a szót tekintetes előjáróság, egy megveszekedett huncut fityingünk nincs.

Átadom a szavazást a notárius uramnak, az ki pélpafüstjébe béburkolódzva eleddig és bizonyára fényes elméjét akkörül forgatá és sürgeté, hogy a nemes község vagyoni állapotjának nyavalyáján mi csoda tsodás médkamentummal lehetne segíteni.

— Halljuk, halljuk!

Tollrágó Zebedeus notárius: Tekintetes esküdt uraimék, méllen tisztelt és nemes előjáróság!

Miként a szép tavaszi napon az harma termékenyíti meg az mezők vadvirágjait, akként hullottak bíró uram bölcsh beszédjei én belém.

Elmém körüljáratván nemes Rátót község nagy szomorú státusán és fiskusán, arra a bibliai szent monéásra tévedt szemem, hogy mint a szep hüvös patakra a szarvas kívánczik, úgy óhajtozunk, vulgó et simpliciter: egy kis pénzmagra. Üres a nemes község fisku a

Hogy megteljék, azért jöttünk össze. Tegyük egybe böltességünket és a haza fényre derülend.

Most, hogy az ájer kiderül és ránk köszönt a tavasz, a télen pihent fümag kezdi kidugni dárdás szárát a napfényre. Egy pár hét múlva szemünk gyönyörködendének a buja pázsitban, mely, mint az híres neves Penelope szőnyegje be leszen hintve az Ur kedves virágaival. A pázsit szép és jó az földön, mert itt a marha lelegetendi. Kaszálása nem emészti meg Rátót nemes község vagyoni erejét.

Mit cselekedjünk azzal a pázsittal, mely az Ur házának dicsőségére emelt szentegyház tornyán zöldel, hirdette hogy nem görbül meg egy fűszál sem, hacsak nem a Felsőség akaratából. Mi lesz ezzel a fűvel? Hogy kerül le a tornyoknak magaságából?

Egy hang: A kisbíró lefogja kaszálni!

Tollrágó Zebedeus notárius: Ez a művelet azonban ismét csak a mi ezüstjeinket és aranyainkat fogyasztaná, vulgo, pénzbe kerülne. Azért, hogy a kecske is jól lakjék, a káposzta is megmaradandjon, vulgó, hogy a fű is lekaszáldjék, pénzbe se kerüljön, bölcs belátásom szerint legcirium-pekusosabban úgy járhatna el a tisztelt és nemes előjáróság, ha a város bikáját hívná a maga fogyatékos anyagi erejének segítségére. Még pedig olyképen, hogy a bikát egy kötelen felhuznók és az ett feunt az Felsőség akaratjából növekedett füveket lelegetendé. Minek utana köteleességét hiven teljesítette, ismét az anyaföldre szállíttatnék. Ez nem kerülne egyetlen egy potturájába se a nemes községnek, sőt a kaszáási díjat meg is takarítaná. Bika van, kötél van.

A tisztelt és nemes előjáróság Tollrágó Zebedeus notárius uramnak az ő bölt indítványát elfogadta. A bika nyaka köré kötelet vetnek vala; azzal a toronyra felhuzzák vala. Bika egyet-kettőt rugaszkodik, kötél szakad vala, akkoron Rátóton egy dögöltött bika Kátsa cigánynak elföldelésre kiadatott vala.

Igy van ez megírva Rátót nemes község krónikáiban értelmes és olvasható betűkkel.

Botrányok a horvát tartománygyűlésen.

A megnyitó ülés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 12.

Ma nyitott meg a magyar politika egyik botrányfészkében, Zágrábban a horvát tartománygyűlés meglehetősen botrányos jelenetek közepette, de mégsem volt annyira lármás a preludium, hogy ennek komoly következményei lettek volna. A megalakulásig el fog jutni a horvát tartománygyűlés s ha *Wekerle* miniszterelnök tegnapi kijelentéseit komolyan veszi a horvát koalíció, akkor talán Supilóék erejüket kimélve otthon le is csendesednek. A megnyitásra eljött valamennyi képviselő s a magyar kormányt s annak ekszponensét, mint *Wekerle* legújabb közjogi terminológiával a horvát bánt elnevezte, nem a leghizelgőbben fogadták. Zágráb utcáit nem igen zavarta a nevezetes esemény, ugylátszik a horvát nép is sokkal jobban érzi a maga bajait, semhogy részt kérjen az urak kisebb és nagyobb kaliberű játékából.

A tartománygyűlés megnyitására a következőket jelentik Zágrábból:

Délelőtt 9 óra. A város teljesen nyugodt, sehol az izgalom nyoma. A város megtartotta köznapi képét. A kormány épülete és a tartománygyűlés színhelye mintha ki volna halva. A katonák, csendőrség és rendőrség kordonnal vontak körül a térséget, olyannyira, hogy még a mellékutcák is el vannak zárva a szabad közlekedés számára. Igazolmány nélkül senki sem juthat a Márkus-térre, még a szedőinasok is, akik a hírlaptudósító kéziratát viszik a te reből a szerkesztőségekbe, a rendőrség által ellátott külön igazoló lapokkal. A tisztviselők is csak úgy juthatnak hivatalaikba, hogy felmutatják a bán és a zágrábi főispán által láttaozott jegyeiket.

A katonaság készenlétben van. A kormányépületben a 16-os ezrednek egy százada és vadászcsapat van elhelyezve, a hadtes parancsnokság épületében az 5-ös számú ezrednek egy százada van elhelyezve, a közeli Rudolf kaszárnyában a 16-os ezrednek három százada, egy szakasz vadász és egy század 53-as katonaság van készenlétben elhelyezve.

A csendőrséget megerősítették. Ogullnból, Petrinjából és Saizsekről megerősítették a zágrábi csendőrszakszást. A csendőrségnek összes nyugalmazott és invalidus személyzetét berendelték a mai napra szolgálattételre. Az országgyűlés épülete körüli térség teljesen nyugodt, miután az igazolmányokkal nem látott közönség az épülethez nem juthat, a kordon pedig már a mellékutcákban is fel van állítva, úgy hogy a Márk téren történt eseményektől meg látni sem lehet. Alig van valamelyes kíváncsi közönség a kordon mögött.

Tíz órakor némi élénkség kerül a képbe. Ekkor kezdődik a képviselők felvonulása. Legtöbben fekete kabátban, ünneplő ruhában érkeznek, csupán *Draskovics* Sándor gróf öltött ünnepi ruhát magára. A karzat közönsége ki zárólag előkelő hölgyekből vagy Rauch bárónak személyes ismerőseiből áll. A karzatrendes közönsége, az egyetemi ifjak, teljesen hiányznak. A képviselők majdnem teljes számmal jelennek meg a teremben az ülés megnyitása

Pont 11 órakor kezdődik a Szabor megalakulása. A korelnöki tisztet *Barsics* Erzsébet képviselő végzi. Miután üdvözölte az ujonnan megválasztott képviselőket, kijelenti, hogy abban a pillanatban, amidőn a horvát országgyűlés megalakulásához fog, ők a tartománygyűlés épületének ural és annak következtében kizárólag ők intézkednek. Ő tehát elnöki hatalmával fogva az eddigi idegen tényezők által kibocsátott karzati jegyeket érvénytelennek jelenti ki, a karzatok kiűrését eirendeli és új karzati jegyek kibocsátását rendeli el.

A karzatok kiűrése után *Barsics* korelnök újból megnyitotta az ülést és hosszabb beszédet mondott. Eközben rendkívül zajos jelenetek játszódtak le és számos magyarellenes közbeszólás hangzott el.

— Le a kiegyezési törvénnyel!

— Le az idegen magyar kormányval!

— Le Rauch bánnal! — kiáltották minden oldalról.

— *Lorkovits* Iván: Le az átkos magyar kormányval!

A Starcsevics pártiak és a szerbek között indulatos veszekedés fejlődött ki.

Elegovics Starcsevics-párti képviselő az elnök beszéde alatt közbekiáltott:

— Le a szerbekkel! majd pedig ezt kiáltotta a szerbek felé:

— Belgrád zsoldosai vagytok.

Vukadinovics Vászó dr. (szerb képviselő): Hítvány rágalom!

A szerbek ingerülten feleltek vissza és teljes erővel viszonozták a sértéseket, mire *Elegovits* így szólt az egyik szerb képviselőhöz:

— Hallgass te utálatos rács dísznő!

Az elnök csak nagy erőfeszítéssel tudott csendet teremteni. Beszédét így fejezte be:

— Páratlan dolog, hogy egy olyan kormány, amely iránt oly nyomatékkal fejezte ki a nemzet bizalmatlanságát, mégis a helyén marad.

— Szégyen, gyalázat, kiáltották közbe. Le ezzel a kiegyezési kormányval.

Barsics: Lépjen vissza a kormány. Le ezzel a méltatlan kormányval! (Hangos *szívó* kiáltások)

Ezután egy Starcsevics párti képviselő, *Ogrisovics* dr. sajnálkozását fejezi ki, hogy Fiume nincs képviselve a horvát országgyűlésen.

Ekkor átadták az elnöknek a királyi kéziratot, miközben megérkezett a bán, Rauch Pál báró.

A bán ha'ottí csöndben lép be a terembe. Megérkezését semmi sem zavarja.

Felolvassa a királyi kéziratot, mely tartalmában utal a múlt horvát tartománygyűlés feloszlásának okaira és az új tartománygyűlés feladatait körvonalozza. Felsorolja, hogy elsősorban szükséges lesz a magyar országgyűlés számára a horvát tartománygyűlés részéről új képviselőket küldeni és a megzavart békét Magyarországgal helyreállítani.

A királyi kézirat felolvasását csendben fogadták, de azután több heves közbekiáltás hangzott el:

— Le a darabontokkal! Éljen a horvát király!

A királyi kézirat meghallgatása után a bán felszólítja a tartománygyűlés tagjait, hogy vele együtt vegyenek részt a Márk-téri templomban rendezendő tedeumon.

Barsics korelnök az indítványt magáévá teszi, mire a képviselők átmentek a templomba. A mise idejére a tartománygyűlés ülését felfüggesztették.

Az istentisztelet után a bán kíséretével

viselők ismét a tartománygyűlés üléstermébe mentek, ahol az ülés megnyitása után *Barsics* korelnök kiürölte a mandátumvizsgáló bizottság tagjait.

A legközelebbi ülés szombaton lesz, akkor fogják megválasztani a magyar országgyűlésbe küldendő delegátusokat. Az elnöki és alelnöki állásokra koalíciós képviselőket fognak megválasztani.

A megalakulás után sürgősségi indítványt szándékoznak előterjeszteni, hogy *szavazzanak bizalmatlanságot a magyar kormányval és helyezzék vád alá Rauch bánt.*

Ha ezt az indítványt elfogadják, a bán nyomban elnapoltatja, vagy feloszlátja a tartománygyűlést.

Megvádolt írók.

Az Alkotmány mulat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 12.

A magyar irodalom berkeinek csöndjét ma nagy háboru verte föl. Két író, *Szomaházy* Istvánt és *Bródy* Miksát azzal vádolnak, hogy plágiumot követtek el.

Bródy Miksától a *Magyar Hírlap* február 29-iki számában *Molly leereszkedett* címen novella jelent meg. Ennek a tárgyának a tárgyát föllelni vélték *Szomaházy* Istvánnak *A főhadnagy gombjai* című novellájában, mely az *Új Idők* március 8-iki számában jelent meg.

Az *Alkotmány* mai száma leközi a két novellát és a következő csúklással kommentálja:

„Bármily nagy szabadságot engedünk is meg az idegen gondolatok átvételében s azoknak újszerű előadásában, bármilyen szűk térre szorítjuk is a plágium fogalmát, a jelen esetben ez letagadhatatlan. Afölött támadhat csak vita, hogy a két kitűnő író közül melyik a szarka, melyik szánt a másiknak tinóján. *Bródy* Miksa novellája egy hét tel előbb jelent meg, mint a *Szomaházy*, de ez még nem bizonyítja, hogy csak *Szomaházy* plagizált. Sőt, mivel ennyi együgyűséget nem tételhetünk fel *Szomaházy*ról, hogy ő március 8-án a maga termelése gyanánt adja ki a február 29-én *Bródy* Miksa nevével megjelent cikket, sokkal valószínűbb, hogy a magyar irodalom e két jelese valami német vagy francia szerzőt fosztott ki.

Ugyansorra a szellemességre vetett szemmet a két „jelesünk“ s vesztükre még az orzost ötlet értékesítésére is egy időt választottak. Ha egyikük egy kicsivel előbb, vagy másikuk egy kicsivel később akarja beszélni az idegen elme munkájáért járó pénzt és dicsőséget, novellájuk elcsuszott volna a naponta garmadaszámra megjelenő hasonló cikkek között, de a véletlen most egy szál náddal elcsipte mind a két madaracsakát.”

A támadás folytán *Bródy* ma a következő nyilatkozatot tette közzé:

Az *Alkotmány* mai számában „Irodalmi tolvajlás“ címén egy *Göröcsöni Dános* nevű ur gazembernek, tolvajnak, plagizátornak kiált ki engem azért, mert február 29-én a „*Molly leereszkedett*“ című novellám cselekménye is, meséje is azonos *Szomaházy* Istvánnak az *Új Idők*-ben március 8-án megjelent a „*Főhadnagy gombjai*“ elbeszélése cselekményével és meséjével. *Göröcsöni Dános* ur ebből következtetve természetesen tartja, hogy a novella témáját, cselekményét, személyeit, fordulatait, de még „csillogó“ ötleteit is német vagy francia írótól

leplet, irodalmi szarkának nevez bennünket és ad oda a közmegevetésnek.

Most pedig hadd következzen a tényállás.

Az inkriminált novella témáját, mint anekdotát Szücs Dezső volt nagyváradi főjegyző mondta el nekem s utóbb, tudtom nélkül Szomaháznak. El nem vitatható jogom, hogy akármilyen hallott anekdotát novellában, regényben feldolgozzam. Göresőni Dénes ur talán az újjából fogja szopni azokat a témákat, melyeket majdan meg fog írni. Ami eddigi írásait illeti, csak sajnáljuk, hogy nem plagizált, talán akkor azokban is lettek volna csillogó ötletek.

Bródy Miksa s. k.,
a „Magyar Hirlap” munkatársa.

Szomaházy István a következőképp nyilatkozott a vádra nézve:

— Nevetséges és aljas rágalom a vád. A szóbanforgó tárca témáját Szücs Dezső, volt nagyváradi főjegyző mesélte nekem többek jelenlétében, mint megtörtént, érdekes esetet, azzal a megjegyzéssel, hogy ez számomra kitűnő novella tárgy. Megírtam, mintahogy akárhány kollegám számtalanszor megírt már olyan témát, melyet másoktól hallott. Ez az irodalomban nem szokatlan dolog; de szokatlan és felháborító az a lelketlen gonoszság, melylyel olyan egyének, akik még soha, semmit se produkáltak, a más, munkás emberek becsületében gázolnak. Egyelőre csak ennyi a megjegyzésem, — a többit majd utóbb.

Szerelem a gimnáziumban.

A szolgálja panasza.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 12.

Nagy port vert föl tavaly karácsonykor az a főjelentés, amelyet László Mihály volt országgyűlési képviselő és magángimnázium-tulajdonos tett a rendőrségen Szabó Károly ellen, akihez feleségül akarta adni a leányát és akit később azzal vádozt meg, hogy beugratta őt a Margitsziget kibérelésébe. Ezt az üzletet, amelyet a leendő vő László Mihálylyal kötött olyan módon, hogy a haszon egyenlő részekben kettőjükéti illeti meg, nem tartotta tisztességesnek a képviselő, visszament a párti és főjelentette Szabó Károlyt. A dolog azután a vizsgálat alatt tisztázódott és kiűnt, hogy László Mihálynak nem lehet követelése. Amikor ez az ügy a napi sajtóban tárgyalásra került, a fővárosi újságok egy része megemlékezett egy másik főjelentésről is, amelyet azonban már nem a volt képviselő tett, hanem egy Reszterics Sándor nevű fiatalember, aki a László-féle gimnáziumban iskolaszolga volt. Az iskolaszolga a volt képviselő egyik fiát, László Zoltán dr.-t jelentette föl a rendőrségen fajtalankodás címén.

Ez a második botrány természetesen csak fokozta a László-gimnázium iránt való érdeklődést. Reszterics Sándor, a panaszos szolgálja vallomásaiban azt mondta a rendőrségen, hogy László Zoltán hosszú időn keresztül kényszerítette őt arra, hogy a legfelháborítóbb módon elégítse ki rajta beteges vágyait. Reszterics teljesítette a parancsot és három hónap alatt félig holtan került a Szent István-kórházba. Egész életére szerencsétlenné tette őt László Zoltán, a László-féle gimnázium épületében rendezett orgákkal.

Ezt a botrányt megírta több fővárosi napilap, amelyek ellen azután László Zoltán dr. sajtópört indított. Több újsággal nyilatkozatok útján intézte el az ügyet, négy újság és azok munkatársai ellen azonban föntartotta a pört

és pedig: Nádas Sándor, „A Nap”, Matskássy József, a „Független Magyarország”, Merle Károly, az „Új Hírek” és Steiner Mór, a „Népszava” munkatársa ellen. A budapesti büntető-törvényszéken mára volt kitűzve a főtárgyalás. A vádlott újságírók képviselőjébenacs Jenő dr. és Dési Géza dr. védők jelentek meg, a vádlottak egy része azonban távolmaradt, a miért Tholt dr. vezető bíró elnapolta a tárgyalást.

Marschall Lajos temetése.

Az utolsó bucsuzás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 12.

Permetező, hideg esőben, barátainak és tisztelőinek százai kísérték ki ma délután utolsó útjára Marschall Lajos dr.-t, az aradi kereskedelmi és iparkamara elhunyt titkárát. Aradváros minden notabilitása, a hatóságok, kereskedelmi és ipari testületek képviselői és a gyászolók egész tömege ott állott ma délután a koporsó mellett, melyben Arad legelőkelőbb közigazgatási intézményének vezetője feküdt. A nagyszámú gyászoló közönség a szertartásra kitűzött időre egészen ellepte a nyári színház és a kereskedelmi kamara épülete közötti tereget, ahol a virágokkal díszített ravatal állott. A ravatal koszorúinak felirata a következő volt:

Drága jó felejthetetlen Lajosomnak — Malvin, szeretett drága jó apának — Blanka és Iván, édes jó nagyapának — Ivike, Sanyi, a legjobb testvérem és nagybátyának — Nina, Ilus, Tóni, szeretett testvérenek és sógorának — Tercsi és Frigyes, drága szeretett Lajosunknak — Wollák József és családja, Lajos bácsinak — Irén és Ferdi, Isten veled jó Lajkó — Flóra, Gyula, felejthetetlen sógorának — Berta és Gyula, szeretett nagybátyának — Margit és Rezső, őszinte barátsága jeléül — öz. Beres Bériné és családja, emléküi — Szathmáry János és családja, aradi kereskedelmi testület — érdemes titkárának, érdemes tiszt. titkárának — aradi kereselőző egyesület, érdemes titkárának mély-séges részvétel — aradi kereskedelmi és iparkamara, őszinte igaz szeretettel — Margit és Gyula, Rózsa és Béla, legjobb kártársunknak, feledhetetlen há barátunknak — az aradvárosi felső kereskedelmi iskola tanári testülete, a kamarai titkárok — felejthetetlen kártársunknak, a kamara érdemes titkárának — a kamara kültagjai, szeretettel — a kassai iparkamara, Lajosnak — Aladár, a legjobb barátunk — Székely Salamon és neje, számos csokor felirat nélkül.

Pontban három órakor a hült tetemnek a ravatalra való helyezése után megjelent Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök és kezdetét vette a temetési szertartás. A rendfőnök imája után előlépett Reinhart Gyula kamarai alelnök és a kamara nevében megható gyászbeszédben bucsuztatta a halottat. A lendületes beszédből közöljük az alábbi részt:

— Könybe lábbadt szemmel, fájtó szívvel álljuk körül koporsódat, mert Aradváros, a kamarai kerület és az ország közigazgatása elhunytoddal súlyos veszteséget szenvedett. Egész életed két szóból állott: szeretet és munka. Szeretted családodat, rokonaidat és barátaidat és szeretted a munkát. Nagy a fájdalmunk, nagy a veszteségünk. Ki adja vissza a családnak a fejét, nekünk a munkabíró embert, vezérünket, akinek mi csak napszámosai voltunk, hordtuk a vég-lát ahhoz az épülethez, amelyen ő agyveleje minden sejtjével, szíve minden dobbanásával dolgozott és amelynek neve a független magyar közigazgatás. Te befejezted pályafutásodat, de mi ígérjük, hogy mindig megőrizzük emlékedet, lelkileg veled vagyunk és nem felejtünk soha.

A nagyhatású beszéd után Szávay Gyula,

a kamarai titkárok nevében az alábbi lendületes bucsuzatát mondotta:

A kamarai titkárok kis családjából ismét megtér ime az elműias esendes világába egy fáradt munkás és a csendes világ nyílt kapuját az anyaszív fájdalmával állják körül a bucsuzó kamarák s gyászoló testvérekül a titkárok.

Akit ma bucsuztatunk, ami Lajosunk, a jó testvérek munkaképe volt, talán nincs is több olyan a családban, amilyen ő volt.

Dologban előjáró, érdemvevésben elhuzódó, tartalomban súlyos, diszolgésben szemérmes, — okos és halgatag, — aki érzelmeit nem anyselvén, hanem szívében hordozza s csak ragyogó szemel sugároztak hirt föléle.

Amerre járt, az élet és a munka utai, tetteinek vezéreül, utainak megválasztójául egy hótiszta fehér alak járt előtte: tulajdon lelkiismerete és egy hasonló alak utána: a mások tisztellete.

Ezek társaságában járta földi utait, míg len végükhöz ért s amikor most eloson a napfényes világból, árván maradnak kísértői és láthatatlan szoborcsoportozatként ülnek le sírja fölé. Hozzájuk szegődik harmadik árvaül a szeretet, mely meleg karjából kiejtette őt és sírva néz a koporsó után.

Isten veled kedves Lajosunk, menj az elműias világába hát, melynek végtelen csendje, végtelen nyugalma minden fájdalmat megért és megold.

Takaródz be ágyadban szeretetünk virágival és álmoldj alatta szépeket.

Ezután a halottaskocsira emelték a koporsót és az impozáns menet megindult a temető felé. A menet élén a felső kereskedelmi iskola ifjusága haladt, amelyet két hatalmas virágkocsi, a halogatu gyászkecsi és a résztvevők sokasága követett.

A felső temetőben rövid gyászszertartás után Abay Lajos kereskedelmi iskolai igazgató mondott magasan szárnyaló gyászbeszédet, amelyben az elhunynak tanári érdemelt méltaita. Ezután leeresztették a koporsót, sűrű egymásutánban nullottak a göröngyök és a résztvevők könnyes szemmel távoztak a pihenőre tért jeles férfiu sírjától.

A temetésen megjelentek:

Adler Andor, Abrai Lajos, Andrényi Károly, Bing Vilmos, Borhy Sándor, Bedeus Károly báró, Balog Dávid, Békési Ferenc, Boros Vida, Borsos Béla, Cukor László, Dálnoki Nagy Lajos, Darányi János, Domány József, Eles Armin, Exterde Kálmán báró, Fábry Sándor, Fetter Géza, Faragó Rezső, Friebelsz Miklós, Frint Lajos, Green Nándor, Gruber István, Háhn Lajos, Hoffmann Antal, Joanovics Antal, Kristyry Lajos, Kaszab Géza, Králitz Lajos, Kovács Vince, Keppes Armin, Kemény Szilárd, Kintzig János, Keller Iván, Lukácsy Lajos, Lengyel Tivadar, Magyar Ferenc, Müller Károly, végvári Neuman Dániel, végvári Neuman Adolf, Nyári Vilmos, Péterffy Antal, Reinhart Gyula, Ring Géza, Stengl Andor, Söfalvi György, Sátor József, Schmidt János dr., Schill József, Szendrey Mihály, Somogyi Gyula dr., Szabó Károly, Szántai Lajos, Schaffer Henrik, Steigerwald Alajos, Sebessy Ferenc, Szöll Ernő, Szathmáry Gyula, Szablóczky László, Tedeschi Viktor, Vásárhelyi József, Velcsov Géza, Varjassy Lajos, Wallfisch Armin, Walovszky Gusztáv, Zima Tibor, Zubor Andor, továbbá a vidéki kamarák titkárai közül Szávay Gyula (Debrecen), Perjessy László (Szeged), Mága János (Temesvár), Gámán József dr. (Kolozsvár), Sarkadi Lajos dr. (Nagyvárad) és Sugár Ignác dr. (Miskolc).

MULATSÁGOK.

(=) A főgimnázium ünnepélye. Az aradi kir. főgimnázium „Pelsőfi” önképzőköre 1908. március 21 én d. u. öt órakor a lyceum dísztermében ünnepélyt rendez. Kezdeté délután öt órakor. A tiszta jövedelem az intézet „Jóka szobor” alapjának nevelésére szolgál.

Az ünnepély műsora: 1. Megnyitó beszéd: Balogh Ernő VIII. o. t. ifj. elnök. 2. Mozart: „Nyikáoy.” E óadja az ifjusági zenekar. 3. Martzy Ágoston, VIII. o. t. szavalata. 4. a) Dr. Wagner: „Hangverseny mazarika.” b) Unger: „Magyar rapszódia”, hegedűn előadja: Eisler Géza VIII. o. t. 5. Monolog: Előadja Fekete Iván VI. o. t. 6. Balla Ignác: „A tolvaj”, melodráma,

zenéjét szerette Simon Béla VIII. o. t., szavalja Zádor Jenő VII. o. t. 7. Zongora hangverseny: Előadja Burián Géza VIII. o. t., kíséri az ifjúsági zenekar. 8. Zárszó: Csaplovics Zoltán VII. o. t., alelnök. 9. „Rajta, előre!” induló, előadja az ifjúsági ének- és zenekar.

(=) Mulatság Gurahoncon. Gurahonc és környéke izraelita közönsége 1908. március 22-én, a „Hungária” szálloda összes termében zártkörű jelmez-bálat rendez.

Az áldetektív.

Megzavart szerelmek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 12.

Pásztor Károly, a Kugler-cukrászda egyik alkalmazottja a múlt év július 29-ikén, az esti órákban egy nőismerősével a Városliget egyik csendes, elhagyott részében sétált, amikor előbük toppant egy szőke, magas fiatal ember s rákiáltott Pásztorra:

— A törvényt nevében felszólitom, hogy kövessen!

Pásztor meglepetve nézett a fiatal emberre, aki nyomatékos hangon folytatta:

— Ne merjen ellenkezni, mert én detektív vagyok s az előhívott rendőrrel megköztetem!

Pásztor szó nélkül követte a detektívet. Alig tettek néhány lépést, a detektív újból megszólalt:

— Nem akarok keletlenességet csinálni magának. Nézze, ott jön éppen a rendőrellenőr ur, tanácslom, adjon neki öt koronát, azzal el van intézve az ügy. Pásztor már tudta, hogy széhhámossal van dolga, azért, mikor az állítólagos rendőrellenőrhöz értek, felszólitotta, hogy azonnal hívjon egy rendőrt. A „rendőrellenőr” rá sem hederítve, karonfogta.

— Vigye a Gizella-úti rendőrszobára! — szólt az áldetektív a rendőrellenőrnek.

A következő pillanatban Pásztor úgy porondogta az állítólagos rendőrellenőrt, hogy ez a kocsiút közepére esett. Azután pedig a „detektív” urat csípte nyakon s minden ellenkezése dacára bevitte a Bulyovszky-utcai rendőr-örszobára. Itt nyomban kiderült, hogy az áldetektív Lisszkay Ödön nevű foglalkozás nélküli részöntősegéd, aki ismeretlen társával, „a rendőrellenőr”-rel naponta razzitát tartott a liget fái között szerelmeskedő párokra, akik közül többeket meg is zsarolt.

A büntetőtörvényszék ma vont a felelőségre zsarolás büntetéseért Lisszkay Ödönt, aki a tárgyalás folyamán tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. Azzal védekezett, hogy a szerelmes párt csupán arra figyelmeztette, hogy a nyögőn tilos a sétálás. Az pedig nem bűn, mert csak a polgárember kötelességét teljesítette. A tanúk azonban kivétel nélkül rávallottak. Bíró ügyész a vádlott szigorú megbüntetését, Török Sándor dr. védő pedig a 92. szakasz alkalmazását kérte. A bíróság zsarolás kísérletének vétsége miatt Lisszkayt a 92. szakasz alkalmazásával négy hónapi fogházra ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a vádlott fölmenéséért felebbezett.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi közs. polgári fiúiskolában a folyó évi husvétii magánvizsgálatok április hó 10-én és 11-én tartatnak meg. Magánvizsgálat iránti kérvények március hó 16-ig fogadtatnak el. Az aradi áll. s közs. polgári leányiskolában a husvétii magánvizsgálatok április hó 9-én és 10-én lesznek; kérvények március hó 25-éig adhatók be.

Az anyaság.

Mme Roussel budapesti fölolvása az eddig hallott összes kiváló új eszméket hirdető nők között, beleértve Lichnowszka asszony a gyermekeket fölvilágosító eszméjét hirdető fölolvását is, a lehető legnagyobb érdeklődést okozott, de nemcsak a nők, hanem még a férfiak között is.

Ez már nem is feminizmus, hanem a legmesszebbmenő szociológia a mely oly radikálisan óhajtja megoldani ezt a kérdést, hogy teoriájával majdan meglesz oldva ennek a kérdésnek a felmerülése is.

Az emberiség elszaporodását különösen a szegény néposztályban óhajtja Mme Roussel tanáival megakadályozni, fölvilágosítani az asszonyt, az alsóbb nép asszonyait, hogy védekezzen az anyaság ellen ő is, mert neki erre sokkal több joga van, mint az úri osztálynak.

Mert bebizonyított tény, hogy nálunk csak az úri osztályban dívik a Mme Roussel által hirdetett egy-két gyermekrendszer, ami társadalmi szempontból itt ép oly káros jelenség, mint amilyen hasznos lenne az élet terheltől roskadozó alsóbb népnél.

E lap hasábjain tegnapelőtt megjelent „Elmélkedés a feminizmusról” című tárcacikk az anyaság gyönyörű himnusza volt, amit minden boldog anya elragadtatással olvasott. Abban a cikkben a kiváltságos életviszonyokat élvező nemes nő lélek mutat reá arra a boldogságra, amit a gyermek áldás okoz a kedvező életkörülmények között élő családban, ahol minden újabb és újabb jövevénynek csak örülni tudnak, mert az újabb és újabb örömeik és boldogságok kuforrása.

Mme Roussel erősen hangoztatta, hogy elvelt nem a saját családjából merítette, ő boldog anya, neki az eszmét az a sok szerencsétlen nő adja, akiknek az anyaság kínok és szerencsétlenségek kuforrása.

Tehát ő nem azon nők segítségére fog sietni, akik az angol Malthusian elvét frivol okokból tették magukévá, melyek, miután nem általános igazságok nem is szolgálhat mentességül.

A vagyoni több részre való elosztásának félelme, sokszor még ennél is alsóbb rendű körülmény, pl. a szépség megőrzése, a mulatságokat féltő megszakítás főforgása és ehhez hasonló körülmények rugóli ezen elvnek.

Ezek nem gondolnak arra, hogyha Letitia Ramollini is úgy gondolkozott volna, mint ők, nem született volna meg 7-iknek Napoleon, aki az egész kis polgárcsaládot nagygyá tette.

Persze ez egy nagyon kivételes példa, de mégis amellett bizonyít, hogy a sok gyermek nincs egymás kárára, sőt egyik a másiknak boldogulását segíti elő, a legtöbb esetben.

Mme Rousselnek igazát az képezi, hogy ő olyan nőket hív föl az anyaság elleni tiltakozásra, akiknek erre komoly életbevágó okuk van és ebben oly messze megy, hogy az állami törvények beavatkozását sem tartja jogosnak a védekezés bármely módjával szemben.

A szegény, legalsó munkás népnél a sok gyermek nem áldás, hanem átok, mert nincs meg neki a mód, hogy egymásután csupa egészséges gyermekeket hozzon a világra. A nehéz nappali munkától elcsigázva, az éjszakai pihenést megzavarja a gyermek. Ez nála is menne 1—2 gyermeknél, de mi-

kor egymásután jön 5—6 és mindig satnyábak, mert az egyiknek táplálását még be sem fejezve, jön a másik, az anya hiányos táplálkozása miatt már satnyán, hogy korán megszokja az éhséget, az első perctől fogva, az üres anyai emiön.

Ezeknek a szerencsétlen asszonyoknak akar segítségére lenni Mme Roussel. Hisz házmesteri állást sem kap, akinek két gyermekénél több van és a mai lakásszükség mellett is előnyben fognak részesülni, akiknek minél kevesebb a gyermekük.

Vannak szegény-gazdag anyák is, a kik tudják, hogy egészséges, normális gyermekük nem lehet, ezek is az élet nyomorultjaival tiltakoznak az anyaság ellen, teljes joggal!

„Annyi gyermeke legyen a nőnek, amennyit ő akar és jónak lát”, ezt hirdeti alapigazságul Mme Roussel, de ez nem az ő eszméje, hanem a világ minden nagy gondolkodójának, köztük első helyen Forelnek, aki szerint a szerelem terén csak egy igazi bűn létezik: a beteg gyermek világra hozatala.

De így ki fog veszni a világ, fogják sokan mondani, ha e gondolatforradalmárok eszméi elterjednek.

Az emberbe annyira be van oltva a természet által az életföntartási ösztön, hogy azt kiirtani nem csak irányítani lehet.

A munkásnép között is, akinek megvan a mindennapi kenyere és szép, egészséges, erős gyermeke van, az nem fog zugolódni a gyermekáldás ellen, sőt minden egyesbe egy jobb jövő reményét veti, csak a magával tehetetlen ember fogadja gyűlölettel a szerencsétlen kite jövővényt és ez ellen van joga védekezni annak az anyának, akinek fájdalom és szenvedések árán jött gyermeke se önmagának, se másnak nincs öröme.

Bebizonyított történelmi tény, hogy a középkorban, amikor háborúk, járványok dúltak, alig születtek gyermekek és a világ mégis megöregedett és itt áll.

Most az eszmék harcterén dülnek nagy csaták és ha most e miatt nem fog sok ember születni, ha az eszmék harca diadalmasan befejeződik, akkor fognak egészséges, munkaszerető emberek születni, akik már biztosíthatják születendő gyermekeik boldogulását.

Mert ha a nagy francia író, Anatole France a vastagbél suprem aciójában, azaz a „nem evésben” látja a jobb jövő utopisztikus megvalósulását, akkor Mme Roussel annyi embernek a születésében, amennyinek a jóllakás lesz biztosítva.

Maga Zola, a „Termékenység” lánglelkű megírója is nem itt Európában helyezi el annak a sok gyermekű családnak gyermekeit, akiket mint a legnagyobb családi boldogság mintaképeit állítja elének, hanem kitelepíti őket messze, ahol a soha nem lakott földeken mint farmerek boldogulnak.

Mit csinálna nálunk 12 gyermekkel megáldott gyári munkás, akik közül 1—2 alkoholistá, epilepsziás és a többi egyéb bajjal terhelt, ép azért, mert a szülők nem voltak tudatában e bajoknak.

Önmegtartóztatást, hogy lehetne azoknak tanítani, mikor állatokként egy rakáson élnek, ezeken csak az a fölvilágosítás segít, hogy vigyázzanak a saját egészségükre és annyi gyermeket hozzanak a világra, a mennyit asszonyaik rendszeren ápolni, felnevelni képesek.

Még egy ellenvetés marad. Hát megszünt igazság lenni az a gyönyörű bibliai ha-

sonlat, hogy az viseli gondját mindenikünknek, aki az erdő madarait és a mezők állomait öltözteti? — Nem, ez örök szép igazság mellett azonban az is megáll, hogy emberiség „segíts magadon és az Isten is megsegít.”

Dr. Auszterweil Lászlóné.

A nap furcsaságai.

*

Feminizmus mint válók.

(Történt: Részben 1908. március 4-én, részben március 12-ikén. Színhely: Berecz Ferenc kihágási bíró hivatalos helyisége. Személyek: a férj, a feleség, a cseléd.)

*

Arad, március 12.

Egy jól öltözött, vézna, alacsony ur, magából kikelve ront Berecz Berenc kapitány hivatalos helyiségébe március 4-ikén, délután 4 órakor.

— Kapitány ur, panaszom van!

— Ki ellen?

— A szakácsnóm ellen.

— Mi a neve? . . .

— A neve? . . .

— Nem a szakácsnéjét kérdem. Önt hogy hívják?

— Pardon . . . Kiss Jánosnak. (A név költött, de a történet szíriul szóra igaz.)

— Köszönöm. Lopott talán a szakácsnó?

— Nem, kapitány ur! Hanem . . . Hanem . . .

— Hát mit vétett?

— El . . . el . . . elvert engem.

— Micsoda? A szakácsnó — önt — elverte?

— Ne csodálkozzék kapitány ur! Egy szerény magánhivatalnok, egy szobamoly, egy vézna ember vagyok, ide nézzen, nincsenek izmaim. Semmin se csodálkozzék kapitány ur. A szakácsnóm tagbaszakadt óriás. Hozzá még szocialista is. Meg voltunk vele ldáig, de mióta ez a Schwimmer Róza itt járt, amióta az aradi újságokban a feminizmust tárgyalják, azóta folyton szenvedek. Vasárnap is gyűlésen volt, noha nem volt kimenője. Én vagyok az első áldozat . . .

— És kedves neje ónagsága?

— Az is jelen volt . . .

— A gyűlésen, vagy mikor önt . . .

— Vagy, igenis vagy . . . kedves kapitány ur.

— Akkor tanuként kifogom hallgatni.

Kiss János magánhivatalnok és szobamoly görcsösen nevet és omigyen szól:

— Ha én mondom önnek, kapitány ur, elhiheti. A feleségem, mióta feminista lett, képes arra is . . . Schwimmer Róza óta — rosszal élünk.

— Újjön le.

Berecz Ferenc kapitány intézkedik, hogy azonnal állítsák elő a szakácsnót. Minthogy a panaszos lakása a városháza legközelebbi közeli van, tizenöt perc múlva meg is jelenik. Bemondja a nacionaléját s egy megvetésteljes pillantással végigméri Kiss János urat.

— A gazdája azt mondja, hogy maga tettlegesen bántalmazta őt. Igaz ez?

— Meglehet.

— Hallja, ne szemtelenkedjék itt, mert másra tanítom. Feleljen arra, hogy merete maga a gazdájára emelni a kezét?

— Ez nem az én gazdám. Ha gazdáról beszélünk, akkor már régen az asszony az ur a háznál. Én egyáltalában nem ismerem többé gazdát. Tessék elolvasni az egyik nagyságos asszony irását, ami vasárnap jelent meg a *Nők Jogában*. Ezentúl nincs gazda, csak *szolgálati viszony* eksisztál. Ezt mondotta az én nagyságom is, aki izé, — hogy a ménkübe is hijják, nem jut hamarosan az eszembe, de a tekintetes kapitány ur már tudja, ef-fel kezdődik.

— Nem vagyok kíváncsi a maga nézeteire, azt mondja meg, miért rakta el a gazdáját.

— Mert *kek volt* hozzám.

— Megsértette a becsületét?

Kiss János magánhivatalnok, aki erre az utóbbi kérdésre fülig elvörösödött, szemrehányólag közbeszól:

— Ugyan kérem kapitány ur, hát kinézi ezt belőlem? Megfenyegetett s azt mondta, ha minden másnap délután nem lesz szabadnap és kimenő, akkor tömegsztrájkot rendez a házamban, majd megmutatja ó, mi a szervezet. És egy-kettőre már egy . . .

— Kettőt, vágott közbe a hirtelen kezű dézsahölgy, egyiket jobbról, a másikat balról.

— Azt akartam mondaní kapitány ur, de ez a perszóna nem hagy szóhoz jutni.

— Tehát kettő. Most már elég! — szólott Berecz alkapitány.

— Elég elég kapitány ur, azt hiszem én is, sóhajtja Kiss János ur.

A kapitánynak sikerült nevető görcseit elfojtani és elítélte a rabiátus leányzót egy heti letartóztatásra, átváltoztatható harminc korona pénzbüntetésre. A szakácsnó megnyugodott az ítéletben.

— Akár így, akár úgy töltöm az időmet, az nekem oly mindegy, — legalább az elveimért szenvedek.

*

Ma, a büntetés kitöltése után újra megjelent a fent tisztelt szakácsnó Berecz kapitány hivatalos helyiségében.

— Mit akar, — kérdezte a kapitány — még egy hetet?

— Nem a, tekintetes ur. Felebbezni akarok.

— Most? Hiszen már kitöltötte a büntetését.

— Igen, de ártatlanul. Itt van a nagyságom, tanuskodni fog mellettem s bizonyítani fogja, hogy úgy muszájt tennem, a hogy tettem a gazdammal.

A kapitány azt vette észre, hogy az ügy érdekesen bonyolódik. Behívatta a nagyságát. Megjelent egy hölgy, aki azonnal elárulta, hogy tényleg nem Kiss János magánhivatalnok az ur a háznál.

— Nagysád a férje ellen akar tanuskodni?

— Igen is. Férjem a Marit az én jelenlétében ölelte meg, s minthogy ő becsületes leányzó, hát védekezett.

— Ugy? Es miért tartogatta ezt a terhelt vallomását a mai napra?

Ónagsága zavarba jön, majd sutlogva így szól:

— Nyolc nap óta válni akarok az uramtól, aki az én anyasági sztrájkomra a szabad szerelem hívének vallja magát. Mari a tanum ebben a válóperben. Valósággal kényszeríteni akarta a Marit a szabad szerelemre. Kapitány ur, az én férjem egy zsarnok, aki visszaél azokkal a jogokkal, melyek a ház urát megilletik.

— Sajnálom asszonyom — szólott a kapitány erőltetett komorsággal, — az ítéletet most már megváltoztatni nem lehet. Új eljárást indíthatok, ha . . .

Ebben a pillanatban rontott be Kiss János ur Berecz kapitány irodájába.

— Kérem kapitány ur, mit keres itt a feleségem?

— Mit? A szakácsnó ellen új eljárás indítását kéri, mert magától válni akar. Ez csak akkor lesz lehető, ha ön is beleegyezik ebbe s megmástitja a panaszát, beismeri, hogy ön a felesége jelenlétében tett szerelmi ajánlatokat a szakácsnéjának.

Kiss János ur arca mint a sugárzó nap olyan fényes lett s így kezdett szavaini:

— Kapitány ur! En mindent beismerem, én a szabad szerelem fanatikus híve vagyok, én száz asszonyt szeretek a feleségemen kívül, beismerem továbbá, hogy ezt az aranytiszta becsü-

letességű leányzót üldöztem. Kapitány ur, az istenre kérem, indíton új eljárást.

A kihágási bíró a dolgot nyélbe ütötte, a jogi tévedést helyre hozta, a szakácsnót felmentette. A nagysága és szakácsnó büszkén távoznak a városházáról.

Kiss János magánhivatalnok örömeiben a kapitány nyakába borult s úgy nevetett, hogy könyvei csordulnak ki.

— Kapitány ur, Kapitány ur! Megszabadulok a feleségemtől, a szakácsnómtól és végre én leszek az ur a saját házamban! Hála neked madamme *Russel*, hála neked *Bédy Schwimmer Róza*!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: A császár katonái, színmű. Bemutató előadás. (C bérlet.)

Szombat: A császár katonái, színmű. (A bérlet.)

Vasárnap: Délután Bálkirálynő, operett. Este A császár katonái, színmű. (B bérlet.)

* Troubadour. Azucena szerepében láttuk ma este *Sembery Fannyt*, az aradi színház vendégénekesnőjét. Amneris után Azucenában nagy különbsége. konstatahatunk az utóbbi szerep előnyére. Ebben a szerepben minden tekintetben érvényesült a kisasszony szép alt hangja és kiváló énektudása. A harmadik felvonásban zajos sikert is aratott: kifogástalan énekével. Ma sokkal üdőbbben, nagy tetszés mellett énekelt és játékában is határozottan hatásos volt. Miat hallszik, *Sembery Fanny* szerződötési célból vendégszerepelt az aradi színházban. Miután az alt énekesnő szerepköre ebben a szezonban árván volt, nagyon jó akvizíciónak tartanánk *Sembery Fanny* szerződötését annál is inkább, mert alt énekesnőkben tudvalevőleg általánosan nagy hiány van. Ezzel a szerződötéssel az opera anszaml nagyon jól egészítődnek ki és megoldatnék végre az alt énekesnő kérdés is. *Wlassákot* Leonora szerepében felesleges újból dicserni, kitűnő volt, mint mindig. Ugyanez áll *Ferrari Mauricoj*áról és *Ladisslay Luna* grófjáról. A közönség a vendégművésznővel együtt őket is többször szőlította a függöny elé.

A Troubadour mai szép előadása nagyobb közönséget érdemelt volna, akik jelen voltak, igazi műélvezetben részesültek. *H. G.*

* A Császár katonái premiérje. Esemény-számba menő premiér lesz holnap a színházban. Ekkor mutatja be a drámai társulat Földes Imrének szenzációs színművét, *A császár katonái t.* A hazafias irányú színmű a budapesti Magyar Színházban páratlan sikert aratott s most érte el 25 ik előadását. A holaapi bemutatató előadásra a főszerepeket *K. Kápolnay Juliska, Szendrey, Kesztler, Várnay, Horti, Szathmáry, Ladisslay, Lebovy, Faludy, Delli és Hunyady* játszák.

* Új képek az Urániában. Fényes új műsor kerül pénteken bemutatóra az *Uránia* színházban. Eredeti képekben mutatják be a kinaí életet, mely nemcsak bizarrságánál, hanem eredetiségénél fogva is érdekel miadnyájunkat. Több mulatságos kép mellett megrázó hatásu a francia történelem egyik szomorú epizódjának, a Szent Bertalan éjnek bemutatása. A kóbányák című kép nemcsak látványos, hanem tanulságos is. A mezfőfnyképeken kívül szinre kerül minden előadás előtt *Pompeji* és *Herkulánium* vetített képekben.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután a nagy sikert aratott *Bálkirálynő* kerül szinre *Kállay* Jolánával a címszerepben. Este harmadszor játszák *A császár katonái t.*

* Zeneestély. Az aradi zenekonzervatórium holnap, pénteken este nyolc órakor tartja házi estélyét.

* Az olasz operatársulat vendégszereplése. Az olasz operatársulat tagjai ma megérkeztek Aradra és a holnapi próban már részt vesznek. A társulat tagjai érdekes olasz művésztípusok. Az olaszok vendégszereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

* Párisi estély. Még csak két estét át került előadásra a fenyves párisi estély, melynek pompás mozgóképével általános, nagy tetszéssel találkozottak. A párisi estélyeket csakis felnőttek látogatják és hogy a közönség kényelmes elhelyezést nyerjen, arról gondoskodik az Uránia színház vezetősége.

A poeta-osztály.

Versek egy halott körül.

Arad, március 12

Az aradi társadalom és közgazdasági élet halottja: *Marschall Lajos* dr.-nak koporsója körül föltámad az emléke egy esomó kedvesen fiatal versnek és az aradi gimnázium egy nagyratörő osztályának. A verseket ennek az ambiciózus osztálynak diákjai írták, közöttük *Marschall Lajos* s ezek a versek nem hunyódtak meg az Erdemkönyv zöld bőrbé kötött temetőjében, hanem a nagy nyilvánosság elé kíváncsok.

Az 1870. évben jelent meg az aradi könyvtárban ez az irodalmi termék, födeléa ezzel a fölrírással:

KEGYELET
HANGOK

A magyar és erdélyországi ifjuság lelkes közreműködésével.

Szerkesztik:

Lukácsy Lajos, Marschall Lajos,
aradi felgymn. VIII. osztályu tanulók.

A könyv tiszta jövedelmének felét az aradi vértanu-szoborra, másik felét a honvédmén házra ajánlották fel.

A kötet javarészét természetesen a szerkesztők irodalmi munkássága foglalta le. A szegény *Marschall Lajos* dr. egy hosszú prózái „beszélyt” adott közre, ezzel a címmel: *Bűszkeség és szerelem*. Ezenkívül három költeményt: *Vers egy gombostűért, Hozzá, Isten veled!* Az utolsó versnek egy strófaja így szól:

Nem kérek hatalmat, nem hírnevet, ó ég,
Csak békét, nyugtot adj zaklatott lelkemnek,
Vezess más hazába, a hová az emlék
Gyászos szerelemnek emléke nem követ;
Vezess más hazába, hol nincsen érzélem,
Hol nyugszik a szív, mint gyermek a bölcsőben,
Hol gyönyör és vigság lesz az élet újra
És feledés fátyla boruland a szutra.

A másik szerkesztő, *Lukácsy Lajos* is vegyest adott prózáit és verseit termékelből. Kívülről még egy nevezetes aradi név fordul elő a kötetben: néhai *Tenner Pál*, a ki egy osztályba járt a másik két költővel s akinek *Langszellőtől* című versét hozza. Kegyelet hangok. Ez ballada egy ifjúról, aki elment a házáért harcolni s miután ebben a járásban meghalt, a nő utána halt meg. A befejező akkord:

Sötétlő sirdombra hull le
A fának levele már,
Melyben szerelem s hazáról
Álmodik egy zsenge pár.

Az ifju kedves honáért,
Ifjáért halt meg a lány
— Ezt dalolja a sir fölött
A bánatos csalogány.

Gügyöngő diák versek, de azért érdekesen busog ki belőlük a nemes akarat, amely

későbbi életükben a közpályán is erényük maradt. S nem maradnak adósai a köteles szerénységnek, amidőn a zárzó során megjegyzik:

... bár tudjuk jól, sokan irói viszkotegnek talajdonitják ezen, tisztán a szent cél által sugalt tettünket, — de vigasztal az, hogy lesznek, akik nem törnek pálcát felettünk, hanem elnézők lesznek fölöttünk.

Ugyis volt. A poeta osztály vállalkozása rokonszenven jár, s most is, a fekete eseményeken, szomorú színeken keresztül is kedvesen tör át azoknak bájos gyerek üdésége...

HIREK.

— A szandzsák vasut. *Bécsből* jelentik: A szandzsák vasut előmunkálatait áprilisban fogják megkezdeni egyszerre négy helyen. A munkálatokat a keleti vasutak igazgatósága vezeti, de részt vesz benne a török vezérkar több kiküldöttje is.

— A függetlenségi párt vacsorája. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A függetlenségi párt ma vacsorát rendezett, amelyen *Wekerle Sándor* miniszterelnök és *Kossuth. Günther, Apponyi* miniszterek is résztvettek. Politikai beszéd a vacsorán nem hangzott el.

— Szögyény-Marich kitüntetés. *Berlin*ből táviratozzak: Az évenként tartani szokott úgynevezett nagykövetségi dinére a császár ma este 8 órára nagyszámu meghívót bocsátott ki. Vilmos császár Szögyény Marich László nejét vezette asztalhoz, a császárnét Szögyény Marich osztrák-magyar nagykövet vezette. Az asztalnál a két felség egymással szemben ült. A császártól jobbra Szögyény-Marich neje, a császárné jobboldalán Szögyény Marich nagykövet ült.

— Bockó Dániel emléke. A város közgyűlése ma *Hirschl* Zsigmond kérelmére engedélyt adott arra, hogy a *Hirschl* által gyűjtött összegből *Bockó Dániel* emléke a *Simonyi* utcai *Hirschl*-féle nazon díszes táblával örökíttessék meg. A közgyűlés köszönetét nyilvánította ki a buzgó gyűjtőnek s elrendelte, hogy az emléktábla ünnepélyes leleplezéséről a tanács gondoskodék. Az emléktábla fölrata ez lesz:

E tábla BOCKÓ DÁNIEL

teljes hatalmu kormánybiztos,
az 1849. február 8-án

vivott aradi utcai harc polgárhősének dicsőségét hirdeti.

Az ő bölcsesége és lángszava, *Asztalos Sándor* honvédőrnagy vitészségével párosulva, közösen mentették meg Aradot a biztos pusztulástól.

Arad hálás polgárai.

— Toselliék botránya. *Varsóból* jelentik: *Lujza* volt szász trónörökösné férjének, *Tosellinek* hangversenye nagy botrányal végződött. A művész ugyanis háromezer frankot kapott egy estére és kötelezte magát, hogy a hangversenyre nejét is elhozza. Nagyszámu közönség jelent meg az estélyen. *Toselli* játéka azonban nem elégitette ki a hallgatóságot és miközben saját szerzeményeit adta elő, a jelenlevők fütyülni és tombolni kezdtek. A botrány tetőpontjára főleg akkor hágott, amidőn kiderült, hogy a volt trónörökösné nincsen jelen a hangversenyen. *Tosellit* oly heves kifakadásokkal illették, hogy a hangversenyteremből a szomszédos helyiségbe kellett menekülnie. Itt a

koncert rendezője erős szemrehányásokkal halmozta el és tudtára adta, hogy nem játékaért szerződött, hanem csupán neje miatt, akit a varsói publikum látni kívánt és akit mégsem hozott magával, noha első osztályu vasuti jegyet számított fel a volt trónörökösné részére. Egy másik impreszárió pedig lefoglalta *Toselli* értékes hegedűjét, mert a művész ezer frank előleget vett fel tőle azzal az ígérettel, hogy *Lodz* városában is hangversenyt ad, most pedig ezt megtagadta.

— Lázadás egy hajón. *Fiuméből* jelentik: A *Philadelphia* nevű német gőzös, amely *Chiléből* jött és salétromot szállított, kellemetlen helyzetbe jutott. Legénysége megtagadta a hajón felhalmozott áru kirakását, mert szerződésük lejárt és a kapitánnyal szemben tizenegyszer korona követelésük áll fenn. A kapitány azonban nem hajlandó ezen összeget kifizetni, mire a legénység a tengerészeti hatóságnál beperelte. A fiumei törvényszék elmarasztalta a kapitányt a legénység követelésének megfizetésében, mivel pedig ez vonakodott fizetni, a hajó megjelent végrehajtó az egész hajót és rakományát elfoglalta.

— A spanyol király *Barceionában*. *Barceionából* táviratozzak: A spanyol király díszletére adott banketet a tengerügyi hajó pompásan földiszített éttermében tartották meg. Az osztrák-magyar nagykövet a királlyal szemben ült, *Zigier* ellentengernagy a királytól jobbra. A zenekar válogatott darabokat játszott. A tengernagy felemelkedett helyéből és felköszöntött tartott, melyben szerencsésnek mondta magát, hogy a királyt a hajó fedélzetén vendégül láthatja és utalt azokra a benső kapcsolatokra, melyek a két dinasztia között állnak. A király a felköszöntőre válaszolva azt mondta, hogy ő büszke arra, hogy ereiben osztrák vér folyik és gratulált magának ahhoz, hogy egy olyan nemzet képviselői nek társaságában van, melyvel felejtethetlen kapcsolatok össze. Végül a király *Ferenc József* királyt, a tengernagyot és a tisztikart életette. Az utóbbi szavakat a király német nyelven mondta. A hochkültást az összes jelenlevők háromszor lelkesen ismételték. A zenekar a nemzeti himnuszot játszotta. A királyt katonai díszsel kísérték vissza a szárazföldre. A király még meglátogatta a kaszárnját és visszautazott *Madridba*.

— A temesvári bank-fuziók. A temesvári pénzügyintézetek száma ismét apad egygyel. A *Temesvári néptakarékpénztár*, mely 1895 ben 200,000 korona alapőkével alakult és utolsó mérlege szerint 15 678 korona nyeresége volt, legközelebb felszámol, illetve beolvad a *Temesvári kereskedelmi részvénytársaságba*. A *Délmagyarországi Leszámitató Bank* és a *Temesvári Agrár Takarékpénztár* fuziója, amelyről fővárosi lapok nyomán hírt adtunk, egyszerre elmarad. A két pénzügyintézet egy pénzügyi szaklap távirati kérdésére azt válaszolta: „Fuzió kérdése nem aktuális.” Ellenben befejezetté válik a *Délmagyarországi gazdasági banknak* a *Temesvári általános takarékpénztárral* történő, lapunkban már jelzett fuziója a következő módzatokkal: A *Délmagyarországi gazdasági bank* átveszi a *Temesvári általános takarékpénztár* aktívát és passzívát: s az itteni *Józsefvárosban* levő *Általános takarékpénztár* üzleti helyiségében *főhivalelet* nyit. Az *Általános takarékpénztár* részvényesei minden egyes részvényért 65, esetleg 75 korona ráfizetés ellenében egy darab intézetünkbeli részvényt kapnak, amelynek következtében a *Délmagyarországi gazdasági bank* részvénytörkéje 1.700,000 koronára fog felemeltetni. Az eddigi megállapodás természetesen.

csak elvi alapon létesült s csak az esetben válik perfektté, ha az Általános takarékpénztár által kimutatott aktívák kifogástalan bonitása a Dél-magyarországi gazdasági bank igazgatósága által megállapított. Az aktívák vizsgálása már öt nap óta folyik s a bonitás megállapítása a legnagyobb rigorozással történik. Amennyiben az esetleges veszteségek a mostani 48,000 korona tartalékalapot felemészténék, úgy természetesen az Általános részvények csak 200 koronával vétetnek át. Ezeket pcsolatban emlíjük meg, hogy a *Temesvári első takarékpénztár* legközelebb felemeli alaptőkéjét 12 millióról 18 millió koronára, 600 darab 1000 koronás részvény kibocsátása után.

— A póttartalékosok nem vonulnak be. A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy egy a budapesti, mint a vidéki honvédszászlóaljához kiképzés céljából e hónap 16-ikára behívott póttartalékosok bevonulása, tekintettel a *külföldi újszárjára, elmarad.* A miniszter a már kiképzésbe behívójegyeket visszarendelte.

— Hol vagy, Nesi Pál? *Budapesti* tudósítónk jelenül: *Nesi Pál dr.*, az Amerikába szökött egykori országgyűlési képviselőnek virágzó ügyvédi irodája volt a fővárosban. Özvegy Wintergert Józsefné budapesti magánzónó három darab kereskedelmi részvényt bízott rá, amelyeket azonban Nesi elzalogosított. Mikor számos visszaélése miatt megindult ellene az eljárás, Wintergertné is feljelentést tett ellene. A budapesti kir. törvényszék Nesi sikkasztás miatt három havi fogságra ítélte. Ezen ítéletet a Kuria ma jóváhagyta, végrehajtani azonban természetesen nem lehet, mert Nesi jelenleg Newyorkban él és ott állítólag közjegyzői irodája van.

— Bombamerénylet Barcelonában. Barcelonából táviratozzák: Hírlik, hogy reggel 8 órakor a kikötő közelében robbanás történt, amely csak jelentéktelen kárt okozott. Az El Liberal megerősíti azt a hírt, hogy az ehó 10-ről 11-ére virradó éjjelen a Kai Marazanason pokolgép robbant fel, amely a csatornahálózat egyik csövében volt elhelyezve. A robbanás elpusztította a csövet és a környéken károkat okozott. Az eset azért maradt eddig titokban, mert elrendelték a robbanás összes nyomainak eltüntetését. A hatóságok a legnagyobb tartózkodással szólnak az esetről és kijelentik, hogy a robbanásnak nincs jelentősége.

— A tolvaj impresszárió. Egész sereg szökésben lévő érdekes egyéniséget keres mostanság a rendőrség. Azok közül, akiket keres, érdekes az a *Pey József* 34 éves brüsszeli származású újságíró, aki *Walpola Zarina* milánói baletáráról 250 000 líra értékű ékszereket lopott el, azután megszökött. A negyedmillió lopásról már tettünk említést, de a milánói rendőrség körözvénye csak most érkezett meg az aradi rendőrségre és ebből kitűnik, hogy egy izgalmas szerelmi regény piszkos befajezése ez az ékszerlopás. *Pey József* újságíró és a brüsszeli *Alcasar* színház egyik impresszáriója. — Azért jött Milánóba, hogy a külföldön nagy hírű táncosnőt, *Walpola Zarinát* elszereztesse vendégszereplésre a brüsszeli *Alcasarhoz*. — Az elegáns, magas, szőke ur élénk benyomást tett a feketeszemű, creolarcu táncosnőre és *Pey* mindennapos, sőt mindenórás látogatója lett a kis táncosnőnek. Egy napon, február 25-én, mire a kis *Zarina* a próbáról visszatért, *Peynek* és összes ékszereinek hűlt helyét találta. A tolvaj impresszárió elvitt 2 gyöngygyűrűt 130.000 líra értékben, egy rubinnyakéket 3 nagy briliánszal 10000 líra értékben, 2 platina-karperccet rubinokkal és briliánsokkal 11.000 líra értékben, 1 briliánnyal 10.000 líra értékben, 1 platina bricque-ot gyöngyökkel és briliánsokkal, 1 platina gyűrűt nagy briliánszal, 2 arany fülbevalót gyöngyökkel, 1 gyöngygyűrűt, 1 aranytáskát smaragddal és briliánszal, a *Credit Lyonnais* különféle chequejelt tartalmazó könyvecskét és kisebb értékű tárgyakat 40 000 líra értékben. A tolvaj Brüsszelbe nem ment, valószínűleg a Balkán felé utazik és lehet, hogy Magyarországot szerencsétlenül. Amikor elutazott, sötetszürke paletto, automobilos bunda és sapka volt rajta.

— Jegyzőválasztás Dombiratoson. *Dombiratosról* jelentik: A községben ma volt a jegyzőválasztás. A választási aktust *Kövé* Béla Kevácsháza járási főszolgabíró vezette, akit megérkezésekor negyven tagu lovas bandérium fogadott. Jegyzőül nagy lelkesedéssel az eddigi segédjegyzőt, *Unger Kálmánt* választották meg, aki a községben már másfél éve működik.

— Berlinben elítélt magyar katona. Berlinből táviratozzák: A reggeli lapok jelentik: Ez év január havában Magyarországon a berlini Deutsche Bank megkárosítására cselszövényt gondoltak ki, amelyből kifolyólag *Szatmári Alajos* katona okirathamisítás és megkísérelt csalás miatt tegnap az ötödik büntetőkamara elé került. A 21 éves vádlott régebben hosszabb időn át Berlinben tartózkodott és most a 67-ik osztrák-magyar gyalogezred irnoka. Egyik büntetésével együtt csekkhamisítást kísérelt meg. A törvényszék *Szatmári Lajost* 9 havi börtönre ítélte. A szabadonbocsátási indítványt elutasították.

— Élve eltemetve. *Londonból* táviratozzák: A champsteadi tárnában rekedt bányászok napvilágra hozásával megbízott segédcsoport több napi munka után 13 holttestet huzott ki a tárnából. Nincs remény arra, hogy a bennszorultak közül egyetlen egy is életben maradt volna.

— A Neogrady kiállítás. *Neogrady* Antalnak, a kiváló fővárosi festőművésznek kollektív kiállítását a mai napon ismét nagyszámban keresték fel a műpártolók, akik közül már eddig igen sokan vásároltak is a művészi képek közül. Meglepő ez a vásárlási kedv, ami a legjobb bizonyítéka egyúttal annak is, mennyire tetszetősek és kedveltek *Neogrady* témái és mily művészi értékük van a finom kivitel tekintetében. Eddig a következő vásárlások történtek:

Andrényi Károly megvette: „A mezőre”, „Direktoir”, „November”, „Lesben”, „Erdei út”, „Téli est az erdőn” és „Falusi utca télen” címűeket. *Nachtnébel* Odön: „Nyári sport”, „Fehér lepkek”, „Siesta” és „Elment” címűeket. *Zerkovitz* Rudolf: „Fehér virágok”. *Fábry* Sándor dr.: „Kettecskén.” *Lukácsy* Lajos dr.: „A domboldalon” és „Megpróbálok”. *Szende* Tivadar dr.: „Erdei virágok” című képeket. A mai nap folyamán pedig *Király* Dezső százados a „Tünődés után”, „Pihenő” és a „Vakáción” című képeket vette meg. Négy nap alatt tehát az ötven kép közül már *húszat* vettek meg és így valószínűleg rövid idő alatt valamennyi kép el fog kelni. A kiállítás egész nap nyitva van és megtekinthető a *Weisz és Klein* cég szalonjában.

— Rácz Károly. Számra nézve hatalmasabb zenekara az ország egy cigányprimásának sincsen, mint aminő *Rácz Károlyé*, aki Debrecenből rándult át Aradra, néhány napl vendégszereplésre. A Központi Szálloda éttermének közönségét szórakoztatja ma, olyan művészetel és olyan zenei humorral, amelynél különbet keresve is nehezen lehet találni. Az „öreg Rácz”, aki a legrégibb cigányprimások közé tartozik, egyesíti magában mindazon kellékeket, amelyek a magyar zene interpretálására elengedhetetlenül szükségesek. Művész és igazi cigány egy személyben teljes temperamentummal és a jóízűségnek oly magas fokával, amely cigányzenészeknek csak a legritkább esetben adatott meg. A háta mögött pedig egy tizenkilenc tagu pompásan fegyelmezett banda áll, amely hajszálnyi pontossággal, diszkrét művészetel kíséri a banda fejt. Hat fia ül a primásnak a bandában, valamennyien elsőrendű kezelői hangszerüknek. Aki zamatos magyar zenét akar hallani, kitűnő összjátékkal párosulva, hallgassa meg *Rácz Károlyt* és zenekarát. Az a két érem, amely a frakkjáról lefityeg, azok az ezüst koszoruk, amelyekel közszemlére tett, nem talmiak, hanem az igazi művészet elismeréséi. Ma különben *Rácz Károly* bandája valóságos cigányrekordot teremtett, amennyiben este nyolc órától éjjeli két óráig szinte szünet nélkül játszott.

— A dzsiu-dzsiu. Ki ne tudná, mi az: dzsiu dzsiu? Amióta a japán hadi- és testerő oly impozáns módon nyilatkozott meg az oroszok előtt, egész Európában a japánok lettek mesterei a birkózásnak. Ma már nincs modern rendőrség, mely ne gyakorolta volna be a japánok ötletes birkózási módját, a dzsiu-dzsiut. És nálunk is ismerik a rendőrök, meg az összes sportklubok; sőt magánosok is, akik privát passzióból vettek leckét a dzsiu-dzsiucuból.

Egy aradi fiatal ügyvéd direkt azért iratkozott be egy sportegyesületbe, hogy a japán birkózást megtanulja. Az első két lecke után újájszületettnek érezte magát és azt hitte, hogy ezentul ő sebezhetetlen. Még a házmeistere előtt is van respektusa, aki pedig herkulostermetű ember.

A napokban későn este jött haza az ügyvéd ur. Kedélyes hangulatban volt s megszólította a házmeistere.

— Hé! házmeester ur, tud-e ön dzsiu-dzsiucumi!

— Nem én.

Pedig az nagyon jó dolog. Én tudok ám. Nézzen csak meg egy pár fogást. Például üssön pofon.

— De nagyságos ur! . . .

— Üssön csak, ha mondom! Rajta, üssön! Egy . . . kettő . . . három.

A másik pillanatban hatalmas pofon csatant el az ügyvéd arcán. Pedig oly jól védekezett az ügyvéd.

A házmeester ugyanis balkezes volt.

— Katona-zene. Ma este a 33-ik gyalogezred zenekara *Zellner* Sándor karnagy vezetésével a *Fehér Kereszt* szálló télikertjében hangversenyez. Kezdeté este nyolc órakor. Szabad bemenet.

— Egy híres cigányzenekar Aradon. Ma és a következő napokon a Központi-szálloda télikertjében *Rácz Károly* debreceni híres cigányprimás 19 tagu zenekarával hangversenyez. Szabad bemenet. *Salvátor-sör csapolás.* 1228

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

§ Az érettségi után. Az elmúlt iskolai év végén Hódmezővásárhelyt történt az a sajnálatos dolog, hogy az ottani gimnáziumban érettségit tett ifjak közül *Pásztor* Imre, *Schwarca* Jakab és *Bibó* Dezső az utcán tetteleg inzultáltak *D. Nagy* Sándor főgimnáziumi tanárt, állítólag azért, mivel az az iskolai év folyamán durván, mondhatni elviselhetetlenül bánt velük. *D. Nagy* Sándor tanár ezért becsületsértés és könnyű testi sértés vétsége miatt feljelentést tett a fentnevezett három ifju ellen, kiknek ügyében a hódmezővásárhelyi királyi írásbírószék teg-

nap tartotta meg a tárgyalást. A tárgyaláson D.-Nagy Sándor kijelentette, hogy megelégszik bocsánatkéréssel, ha elismerik, hogy tettüket előremegfontolt szándékkal követték el s visszavonják a lapokban megjelent nyilatkozatát, illetve elismerik, hogy abban valótlanúságot írtak. A vádlottak ezt nem tették meg. A bíróság bűnösnek mondta ki B.ó. Dezső, Swarcz Jakab és Pásztor Imre vádlottakat könnyű testi sértés vátségében s az enyhítő körülmények figyelembe vételével őket 5 napi fogházbüntetésre, átváltoztatható 50 korona fős és egy napi fogházbüntetésre átváltoztatható 10 korona mellékbüntetésre, ítélte. A vádlottak, Bibó Dezső kivételével, az ítéletben megnyugodtak, főmágnádvádli pedig az enyhítő körülmények figyelembe vétele miatt felebbezést jelentett be.

A lesóványodást

meggátolja, a testet, a gyermek husát egészségessé, erőssé fejleszti a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is megerősíti éppúgy, mint ahogy sok ezer gyermek fejlődését elősegítette. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, úgy azonnal adassék neki

SCOTT-féle EMULSIÓ

Minden fűvegben egyenlő finom, hatásos alkotórészekből összeállított SCOTT-féle Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban. 5901

Egy eredeti fűveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktörvény.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 12

Kevés forgalom. 5 fillérrel magasabb árak. Amerika háromnyolcaddal magasabb.

Az árak 50 kilónként zárva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	12.11—2.12	12.12—12.13
Buza októberre . . .	9.93 9.94	9.95—9.96
Zab áprilisra . . .	7.90 7.91	7.90—7.91
Rozs áprilisra . . .	10.79—10.80	10.78—10.79
Tengeri májusra . . .	6.74—6.75	6.79—6.80

Zárni 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	643.25
Magyar hitelrészvény	771.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Március 12. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 126—128 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig. Szorbai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslelészám: Március hó 9 napján volt készlet 24,386 darab, március 10 napján fűbajtatott 137 darab, március 11. napjára maradt készletben 24,249 darab. A hizott sertés fűzet irányzata: Kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Március 12. —

Fehérkereszt-szálloda. Rajó Lipót utazó Karánsebes. — Sautsch Béla honvedezre' es Lugos. — Krausz Mór utazó Budapest — Szabó Gyula tisztviselő Szeged. — Weigl Henrik utazó Budapest. — Szuk Adolf utazó Budapest. — Sarkadi Lajos kamarai titkar Nagyvárad — Krausz Gyula utazó Budapest. — Zámbo Vilmos utazó Temesvár. — Gasz Márton doktor Mezőhegyes — Mayer Pál fogházfelügyelő Budapest. — Kuppert József utazó Bécs. — Weisz Miksa utazó Bécs. — Canyuan Tódor magánzó és neje Mehádia — Bienestok Jakab kereskedő Borossebes. — Fischer Ignác utazó Budapest. — Janeso Andor utazó Budapest — Békán Sándor utazó Budapest. — Bilicz Gyula kereskedő Temesvár. — Hemmer Adám magánzó Temesvár. — Leusz Ervin főhadnagy. — Zsupmann Ármint utazó Budapest. — Zsupmann Lipót utazó Budapest. — Simon Gusztáv utazó Prága — Abelsberg Miksa kereskedő Budapest. — Baumgarten Ottó utazó Bécs.

Központi-szálloda. Erdélyi Ignác mérnök Temesvár. — Robel Román m. kir. pénzügyi tanácsos Budapest. — Morovitz Gyula magánhivatalnok Budapest — Róth Zsigmond utazó Budapest. — Krausz Arthur utazó Budapest. — Marth István birtokos Nagyvárad. — Stern Jenő földbirtokos Gattaja. — Klein Odön utazó Debrecen. — Zsivora Pál kárbecslő Szeged. — Mille Ferenc utazó Nagyvárad. — Grünfeld Márton utazó Miskolc. — Hoffmann Aladár utazó Budapest. — Beck Miksa utazó Ujvidék.

Pannonia-szálloda. Balogh Lajos utazó Budapest. — Fekszner Sándor utazó Budapest. — Bodea Gyula román plebános Buttyin — Schmidt Lajos utazó Budapest. — Herczeg József utazó Budapest. — Manheumer Mihály hivatalnok Hódmezővásárhely.

Vass-szálloda. Zsuricseszkú Tivadar körjegyző Sistarovec. — Sandu Károly kereskedő Borosjenő.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi március hó 13-án:

C. bérlet.

C. bérlet.

Itt először:

A császár katonái.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irta: Földes Imre.

SZEMÉLYEK:

Karádi István	Várnai Jenő.	Joász Géza	Szendrey M.
Karádi Zoltán	Hort: Sándor.	Sárosy	Faludy K.
Erzsébet	K. Kopolnai J.	Keller	Leövey Leo.
Schneller	Szathmári A.	Szedlacek	Delly Lajos.
Marjai	Ladiszlay J.	Pintér	Fejér Aladár
Szilassi Ernő	Keszler E.	Ferenc	Hányady J.

Köz öte este 7 és fél órakor.

Uj műsor. Kínai élet. Érdekes ujdonságok.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. március hó 13-án, pénteken:

1. Rosszul jelölt fehérenemű. Kacagató. — 2. Szent Bertalan-éj. Történeti kép. — 3. Páncéling. Kacagató. — 4. Büntetett a hegyekben. Dráma. — 5. Első korcsolyázás. Kacagató. — 6. Kőbányák. Tanulságos. — 7. Reggeli mulatság. Kacagató. — 8. Hipnotizált béres. Kacagató. — 9. Élet Kínában. Természet után. — 10. Pompei és Herculánium. Vetített képek.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Este fél 10 órakor:

Nagy párisi estély.

Csak felnőtteknek.

Vevők és bérbevevők

semmiféle jutalékot

nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,
vagy a városi kávéház.

Eszközül szállodák, vendéglők, földek, szállók, házak bér- és eladását, valamint borok és szeszes italok eladását. — Ugyszinte amortisációs kölcsönök

a legolcsóbb kamat melletti kieszközölését előleg nélkül, ehhez csak a birtokiv és telekkönyvi kivonat kell. — Több emeletes magán- és bérház 8—10%-ot jövedelmező, olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. 381

A legjobb

fedélcserép

Politzer Jonás

cserépgyárában kapható
Magyarcsanádon (Csanád m.)
Posta, távirda és vasutállomás.

Földbirtokosoknak

alkalmas

nagy urí ház,

nagy magtár, borpince,
istálló s hozzá tartozókkal szabad kézből

eladó.

Bővebbet

930

Tökölly Imre-utca 40. sz.

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

Angol öltöny és felöltő szövet ujdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

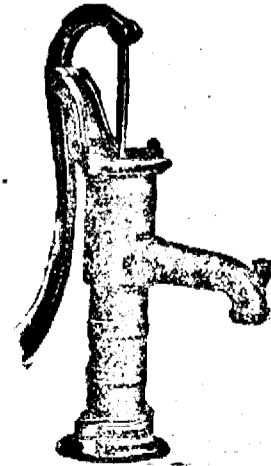
Némi gyakorlattal bíró,
szép írású fiatal
irodatisztet
keresünk. 1220
Érettségít végzetek
előnyben részesülnek.
Spitz Testvérek
fa- és terménykereskedők
Zám. (Hunyadmegye.)

Kitűnően égő nagy hófoku
HAZAI KŐSZÉN
mm.-ja 3 kor. 40 fill.
házhoz szállítva (legalább
5 mm. vételnél) 3.60 kor.
Kapható:
Engel Gyula
Boros Béni-tér 29. és
Lövész utca I. a.
üzleteiben.
Telefon 521. és 175. 13

Permetező javítások elfogadtnak.
M. kir. szabadalmazott

Borszivattyúk
és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.
A szivattyú hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztátanságok
azonnal továbbíthatnak, ezáltal a sziv-
attyú nem romlik és a bört nem
rontja, a gépezet jó működésé-
rért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendő
Belső szelepekkel. Köz-
vetlenek legalkalmasabbak
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg
szolgálatot, — a gép jó működésé-
rért 3 évi jótállás (ingyen javítás,
hozza való országos egyetemes csö-
vek — legjobb minőségű belső
gumi csövek, kendercsövek
és legolcsóbb árban.

Kutak
a hozzávaló
csövekkel
a legjobb és
biztonságos
munkát végez-
tetik, vagy külföldi
országokban.

Hönlig Otto
M. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő
és szivattyú készítő. 261
Arad, Rákóczi-utca 27. s.

TEA

SZEZON!

Legzamatosabb **TEA és RUM.** Vajtek és Weisz
drogneriájában **ARAD.**

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmulhatatlan
a Hajós-féle kellemes ízű
Csukamájolaj.
Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.
Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére
kitűnő hatáson szer a Hajós-féle
FAGYBALZSAM.
Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!
Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle
ANAGALLIN
használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.
Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.
Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető
legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:
Hajós Árpád
gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában
Arad, Andrassy-tér 26. sz. a meggyházhoz szemben.

Városi hirdetmények.

4352—1908. kh.
Hirdetmény.
A nagyméltóságú m. kir. bel-
ügyminiszter ur 92668/V. a. 1907.
sz. rendeletével felosztott magyar-
országi famunkások szövetsége
aradi helyi csoportjának elkobzott
ingóságai u. m.: könyvszekrény,
asztalok, könyvek f. évi március
hó 26-án d. e. 10 órakor a város-
házán megtartandó nyilvános árve-
résen a legtöbbet ígérőnek eladatni
fognak.
Arad, 1908. évi március hó 9.
Sar.ot,
főkapitány.

7441—1908.
Hirdetmény.

Az 1908—1910. évre szerkesz-
tett házbér adó kivetési lajstrom
elkészült.
Ezen kivetési lajstromokat az
1883. évi XLIV. t.-c. 16. §. alapján
8 napi közzemlére tesszük ki. A
közzemlére kitétel ideje 1908.
évi március hó 16-tól számítva
nyolc nap, megtekinthető az adó-
ügyi alszámvevő hivatalos helyisé-
gében. Ugyanezen időre közzem-
lére kiteszük az 1908. évre készí-
tett I. oszt. kereseti adó kivetési
lajstromot.
Felhívjuk az adózó közönséget,
hogy az őket érdeklő adók kive-
tését megtekintsék, s netáni fel-
szólamlásukat.
a) azon adózók, kik az illető
adónemmel már a múlt évben
megróva voltak a lajstrom kitéte-
lének napját,
b) azon adózók, kik első ízben
rovattak meg, adótartozásuknak az
adókönyvecskébe történt bejegyzé-
sét követő 15 nap alatt a városi
tanácsnál előterjeszhetik.
Arad, sz. kir. város tanácsától
1908. évi március hó 10-én.
A városi tanács.

6708—1908. sz.
Hirdetmény.

Az 1908. évi február hónapban
engedélyezett italmérések várható
forgalmáról az aradi m. kir. pénzü-
győri biztosság által küldött össze-
írási jegyzék 8 darab ívét az ál-
lami jövedelekről szóló 1899. XXV.
t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó
utasítás 17. §-a értelmében 1908.
évi március hó 16-tól számi-
tandó 8 napra a városi fogyasztási
adófelügyelőségnek közzemlére az-
zal tesszük ki, hogy azokat az érde-
keltek, névszerint Baksa Istvánné,
Bruderman Jakab, Rác András,
Vasutas szövetség, Hegyes István,
Rieger Sándor, Riesz Vilmos és
Nagy Mártonné, kik italméresi en-
gedélyt kaptak, nemcsak megte-
kinthetik, hanem az azokban ki-
tüntetett forgalmi adatokra nézve
ugy nevezettek, mint az aradi ke-
reskedelmi testület és az ipartes-
tület is nyújthatnak be a fentebb
jelzett idő alatt a városi fogyasz-
tási adófelügyelőségnek észrevé-
teleket.
Arad, 1908. évi március hó 6-án.
A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
söngörát,
bort,
gyümölcsöt,
fabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

mindesekét vétel vagy bérbevételei közül
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetésai

rovatát használja.

Keresek

egy 200—300 holdas földbérletet
azonnali átvételre, lakóházzal és
kellő épületekkel. Ajánlatokat kérek
„földbérlet“ jellegével Muszka,
Posterestante. 1242

Elárusítónőnek

ajánlkozik virág, papír,
játék, cukrázda vagy
más üzletben szerény jó
modoru leány. Cím a
kiadóhivatalban.

Modern

3 szobás lakás a Marosparton május 1-től kiadó. Ertekezhetni dr. Angel, városháza. 1221

Ügyes fiatalember irodista,

esetleg leány, csakis jó írással és
gyakorlattal mielőbbi belépésre kerestetik; ajánlatok „F. K.“ jelige
alatt a kiadóhivatalba címzendők. 1226

Üzleti könyvek,

n. m.: strazzák, főkönyvek, stb.
gyári raktára. Ügyvédi nyomtatványok teljes lerakata. Irodai felszerelések legelőnyösebben szereshetők be Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedésében, Aradon. 212

Intelligens

özv. urinónél jó házi koszt kapható. Bővebbet Tököly-tér 4. sz., ajtó 8.

Használt,

de jó karban levő íróasztalok megvételre kerestetnek. Cím a kiadóhivatalban.

Modern utcai 4 szobás lakás

a város legszebb helyén, május hó elsejére, hirtelen elköltözés miatt kiadó. Bővebbet a kiadóban. 1231

Gyárjelosztásnál

vásárolt vétel folytán kiárusítunk valódi len levélpapírost selyempapírral bélelt borítékkal, legdivatósabb alak és színekben 50%-al a beszerzési áron alul. Ingusz I. és fia könyvkiadóhivatala. 201

Legújabb szenzációs könyv!

Notari Amolyan Nők

Kapható minden könyvkereskedésben.

Ára 2 korona.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagybecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindenemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 581

uri és hölgy cipőket

készítek,

miért is becses rendelésüket kérem a
vagyok kitünő tisztelettel

WOLF J.

uri és hölgy cipész.

Műhely áthelyezés!

Kenderesy és Paladics

épület- és bútortasztalosok

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

(Heim-ház.)

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, miszerint

üzletünket

a jelen kor igényeinek megfelelően berendeztük.

Elvállalunk épület, bútort, portál, iroda és bolti berendezéseket a legdivatósabb és a leggyorsabb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

948

Kenderesy és Paladics.

Elsőrendű nyirvidéki evő és vető rózsburgonya

egész waggonként és kicsinyben is legolcsóbb áron állandóan kapható

Herbstein Mór

lisztnagykereskedésében

1244

Szabadság-tér 10.

Legfinomabb kávéfajok.

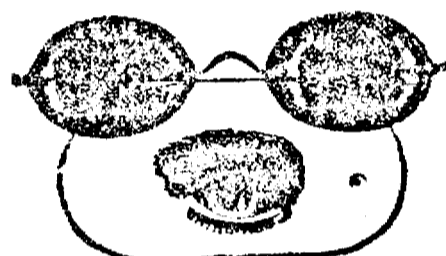
Prima kókuszszir nagyban és kicsinyben.

Elsőrendű látványos Ézlet.

DICK SÁMU

órák és látványos

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Kiad és javít mindennemű órákat két év jótállással mellett a legolcsóbb áron. Raktárom tart mindennemű színházi lámpát, valamint a legkülönbözőbb kiállításban, legújabbak között, orrcsipeket és szemüvegeket arany ezüst, nikkél és tekerésként csont keretekben legjobb üvegkristályból.

Nagy raktár sűrűségi fokmérésekben, bor, must és szesz részere, továbbá mindenféle hőmérők, minden nemű kivitelben. 241

Szemüvegek és orrcsipek árvesi rendelet szerint azonnal kifizetnek.

288—1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1908. V. 66/4. számú végzése által Mahler József n.-kikindai lakos

jelentkező végrehajtató javára, Baross Emil aradi lakos ellen 370 kor. 98 fill. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 1520 koronára becsült bútortok és egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Vörösmarthy-u. 3. sz. alatt leendő eszközésére 1908. március hó 14-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi február hó 29. napján.

Györfly Arnold,
bíróági végrehajtó.

1243

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfejtésre. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyákat minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsósoronyt, keztyűt, gyermekruhát, alsó inget és nadrágot trikót derekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb. 531

Sörcsarnok és kávéház átvétel.

Ujaradon

az uradalmi sörcsarnokot és kávéházat

március 15-étől átveszem

és főgyekezetem lesz, hogy a közönséget a legjobban kiszolgáljam. Jó ételek és friss italokról gondoskodom. Havi kosztot jutányos áron adok házon kívül is. Kérem az igen tisztelt közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel

Riszterer Rezső,

bérlet.

1241